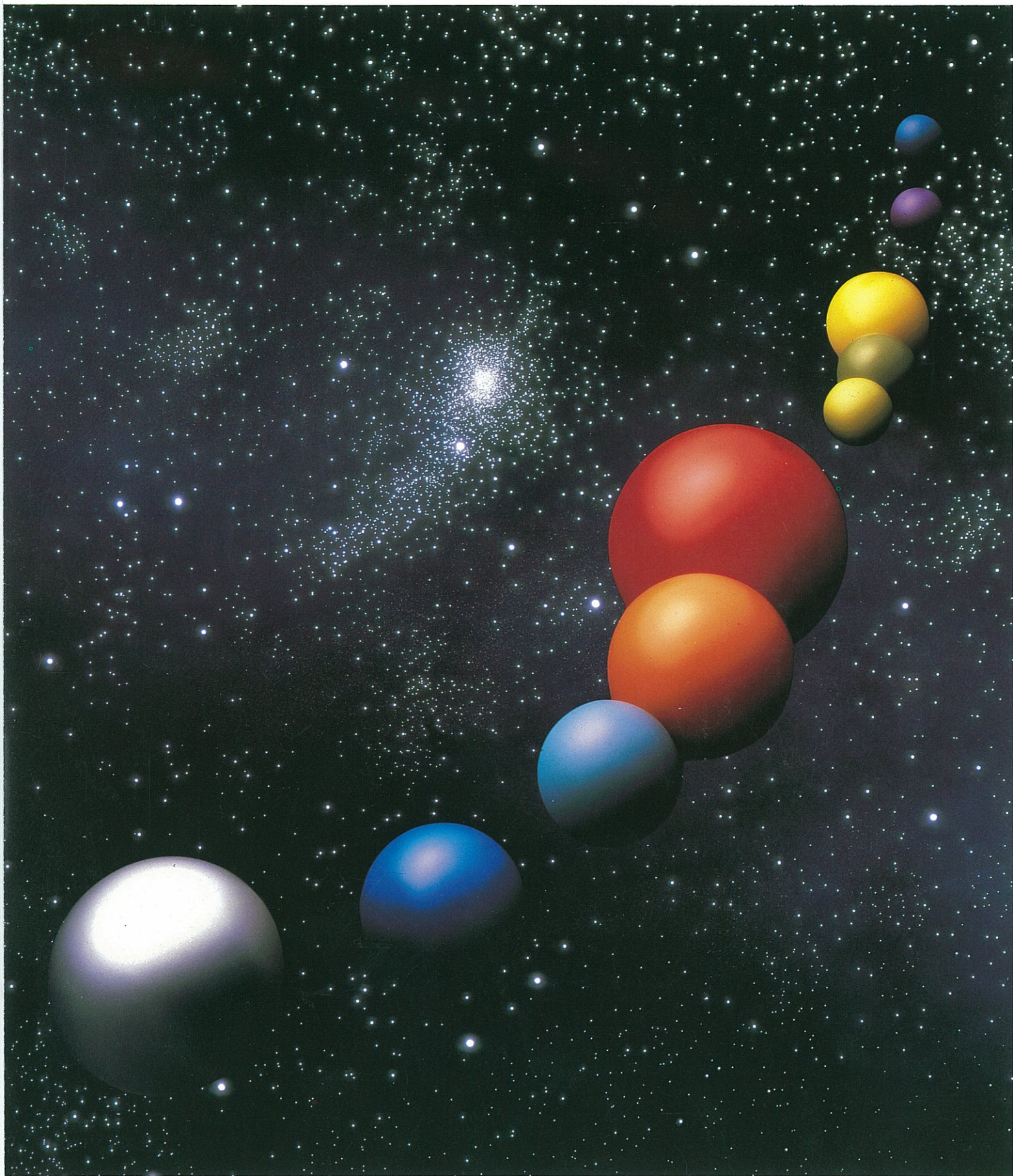

ÅRSREDOVISNING 1991

SANDVIK

Innehåll

1991 I SAMMANDRAG	1
KONCERNCHEFENS KOMMENTAR	2
SANDVIK-AKTIE	4
KORT OM SANDVIK	6
HÅRDMETALLRÖRELSEN	7
SANDVIK COROMANT	8
SANDVIK ROCK TOOLS	10
SANDVIK HARD MATERIALS	12
SANDVIK STEEL	14
SANDVIK SAWS AND TOOLS	16
SANDVIK PROCESS SYSTEMS	18
FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE	20
KONCERNENS RESULTATRÄKNING	23
KONCERNENS BALANSRÄKNING	24
KONCERNENS FINANSIERINGSANALYS	26
REDOVISNING MODERBOLAGET	27
REDOVISNINGSPRINCIPER	29
TILLÄMPNING AV US GAAP	31
NOTER OCH KOMMENTARER	32
PERSONAL	37
AKTIEINNEHAV	38
VINSTDISPOSITION	41
REVISIONSBERÄTTELSE	41
STYRELSE OCH REVISORER	42
KONCERNLEDNING, STABER OCH SERVICEBOLAG	44
ORGANISATION	45
AFFÄRSENHETER	46
BOLAGSSTÄMMA. UTBETALNING AV UTDELNING	49
NYCKELTAL	50

OMSLAGSBILDEN

LEDANDE I MATERIALTEKNIK _____

Inom Sandvik befinner vi oss på en ständig upptäcksfärd i materiens universum. Vårt breda materialtekniska kunnande omfattar rostfritt stål och speciallegeringar, sega hårdmaterial, hårdmetall, keramik, kubisk bornitrid och diamant.

1991 I SAMMANDRAG

- Fortsatt konjunkturavmattning. Faktureringen minskade med 4%.
- God vinstnivå trots lågkonjunktur och betydande kostnader för kapacitetsanpassning.
- Sandvik Saws and Tools stärker positionen i Europa. Tar stora omstruktureringskostnader och förvärvar Bahco Verktyg.
- Lagerbindningen lägre än någonsin: 26% av försäljningen.
- Bra kassaflöde: 824 MSEK. Stärkt balansräkning. Soliditeten 56%.
- Utdelningen föreslås höjd till 9:00 kr. 21% genomsnittlig ökning per år under de senaste fem åren.

	1991	1990
Orderingång, MSEK	17.375	18.126
Fakturerad försäljning, MSEK	17.558	18.256
varav utanför Sverige, %	94	93
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader, MSEK	1.922	2.693
Räntabilitet på sysselsatt kapital, %	13,1	17,6
Avkastning på eget kapital efter skatt, %	12,4	18,0
Resultat per aktie, SEK	26:80	34:70
Utdelning per aktie, SEK	9:00*	8:50
Antal anställda 31.12	26.237	25.781

* enligt förslag

SANDVIK PÅ DEN NYA VÄRLDSKARTAN

STORA FÖRÄNDRINGAR

1991 framstår som ett mycket besvärligt år för industrin. I Sverige upplevde vissa branscher den snabbaste nedgången sedan andra världskriget. För bank- och finansvärlden får man troligen gå tillbaka till 1920- eller 1930-talet för att finna något liknande. Motgångar tvingar emellertid fram strukturförändringar, som de kvarvarande företagen kan skörda frukterna av i framtiden.

Ändå anser jag att de viktigaste förändringarna under 1991 ligger på det politiska planet. En serie händelser gör att världskartan måste ritas om, inte minst handelspolitiskt.

1. För EG är naturligtvis 1993 det magiska året, men för Sverige utgör EES-avtalet och EG-ansökan viktiga steg mot att helt och fullt ingå i det nya Europa.
2. Vilka östeuropeiska stater som skall ingå i det nya Europa är ännu för tidigt att säga. Genom Sovjetunionens upplösning och stridigheterna i Jugoslavien står det klart att vi får ett antal nya statsbildningar. Dessa, tillsammans med de redan etablerade centraleuropeiska länderna, strävar mot marknadsekonomi och ett sannolikt medlemskap i EG.
3. I Nordamerika har betydande steg tagits för en gemensam

marknad USA-Canada-Mexico, där staterna på ett utmärkt sätt kompletterar varandra.

4. Även Latinamerika genomgår handelspolitiska förändringar. Tullmurar sänks och gamla strävanden mot frihandel ser ut att lyckas i några konstellationer, t.ex. Mercosur (Brasilien, Argentina, Paraguay och Uruguay). Mexico har tecknat frihandelsavtal med Chile, och Andinska pakten förefaller till sist att leda till konkreta resultat.

5. Freden i Mellanöstern är visserligen fortfarande skör, men västvärlden har nu på allvar ingripit för att stabilisera denna traditionellt oroliga, men ändå så viktiga, del av världen. Det skulle kunna betyda ett uppsving för världsekonomin om staterna i området, vilka i flera fall är rika, kunde få fortsätta en uppbyggnad under fredliga former, samtidigt som oljepriset förblir lågt.

6. I Asien har oron dämpats något. Här finns de snabbast växande delarna i världsekonomin och en internhandel som ökar kraftigt. Nyligen tog länderna inom ASEAN-gruppen initiativ till ett frihandelsavtal som tillsammans med ett avtal mellan Australien och Nya Zeeland innebär handelspolitiska förändringar även på det östra halvklotet.

NYA MÖJLIGHETER FÖR SANDVIK

Sandvik har sedan länge insett vikten av att ha ett eget marknadsnät i världen. Våra tekniskt avancerade produkter säljs direkt till slutkund av egen personal, som har god kännedom om hur produkten bäst skall användas. Samtidigt kan dessa försäljare rapportera tillbaka till våra FoU-enheter om förändringar av kundens produktbehov, vilket är av stor vikt för inriktningen av våra omfattande forskningsinsatser.

Sandvik har därför redan dotterbolag eller representationskontor med egen personal i praktiskt taget alla någorlunda utvecklade länder. Många bolag innehåller också en produktionsenhet.

En utvidgad europeisk gemenskap där Sverige ingår öppnar väsentliga rationaliseringsmöjligheter för Sandvik. Våra europeiska dotterbolag kan förenklas med bibehållen och ofta förbättrad service till kunderna. De kan helt koncentrera sig på kundkontakter, medan produktion, lagerhållning och distribution kan centraliseras för "Europas Förenade Stater".

På liknande sätt som i USA behåller vi i Europa en effektiv produktionsenhet för varje produktgrupp. Var denna hamnar beror på konkurrensläget, men de stora svenska enheterna har en given skalfördel, som rätt förvaltd bör innebära att de flesta av dessa blir kvar. Vi utnyttjar det svaga efterfrågeläget under 1991-1992 för att stänga eller flytta flera produktionsanläggningar i Europa, vilket stärker kvarvarande enheter.

Likaså fortsätter vi att minska antalet lagerpunkter, vilket väsentligt ökar leveranssäkerheten hos de kvarvarande trots ett minskat totallager. Som exempel kan nämnas att Sandvik Saws and Tools endast kommer att ha två lagerpunkter i Europa i slutet av 1992, vilket skall jämföras med nuvarande 17.

I Östeuropa skedde tidigare handel direkt med Sandviks produktbolag och med betalning i hårdvaluta. När marknadsekonomi införs måste denna handel kompletteras med, eller bytas ut mot, handel i lokal valuta. Våra representationskontor omvandlas till dotterbolag, vissa med egen produktion och lagerhållning.

Vi har idag fungerande dotterbolag i Ungern, Tjeckoslovakien och Bulgarien samt hel- eller delägda produktionsbolag i f.d. Sovjetunionen, Jugoslavien och östra Tyskland. Det senare är inordnat i vår tyska dotterbolagsorganisation.

I Nordamerika utnyttjar vi möjligheterna att rationalisera produktion och lagerhållning mellan Canada, USA och Mexico, även om frihandelsavtalen ännu inte är i hamn. 60-70% av Sandviks produkter sålda i Nordamerika är tillverkade där, vilket ger ett visst skydd mot dollarvariationerna.

Avvecklade hinder för import till Latinamerika och Australien har gett oss möjligheter att lägga ner några små

orationella produktionsenheter. Samtidigt kan andra enheter utnyttjas bättre genom leveranser till grannmarknader.

I Asien har vi produktionsenheter i Japan, Korea, Taiwan, Indien och Singapore. Dessa kan dock endast producera en mindre del av det produktsortiment som säljs i denna del av världen. En viss kapacitetsökning pågår i Japan och Korea, men större investeringar får vänta till dess vi kan se en reell tillväxt i världsekonomin.

De hårdare tiderna har gjort att många företag tvingats koncentrera sin verksamhet för att överleva. Många fler företagsenheter blir till salu och antalet köpare är färre än tidigare vilket påverkar priset.

Efter att bara ha gjort ett avslut under 1990 kunde vi under 1991 helt eller delvis köpa ett 10-tal företag, där Bahco Verktyg-gruppen är det senaste. En stark balansräkning och positivt cashflow gör att vi är redo till flera och större förvärv under 1992.

1992 OCH FRAMÅT

Den kraftiga konjunkturedgången 1990-1991 kommer eller mindre överraskande för företagsvärlden. För dem som inte var förberedda innebar detta en svår omställning och kraftiga resultatfall.

Sandvik såg varningssignaler i USA redan i mitten av 1989 och hade därför påbörjat en åtstramning, vilken medverkat till att vi kan redovisa ett resultat för 1991, som endast överträffas av rekordåren 1988-1990.

Frågan är nu om det värsta är över för denna gång. Tyvärr finns ingen sådan garanti. Den kraftiga nedgången gör att investeringsindustrin kommer att få en längre och djupare konjunktursvacka än vanligt. Detta, i kombination med Tysklands och Japans relativt sena nedgång, gör att man kan förvänta ett mycket svagt 1992, även om konjunkturen i Nordamerika skulle förbättras.

Vi ser därför 1992 som bottenåret i denna konjunkturcykel, dock med en mycket begränsad volymnedgång för Sandvik jämfört med 1991. Rationaliseringsarbetet kommer att fortsätta, vilket innebär en fortsatt personalminskning, främst bland månadsavlönade.

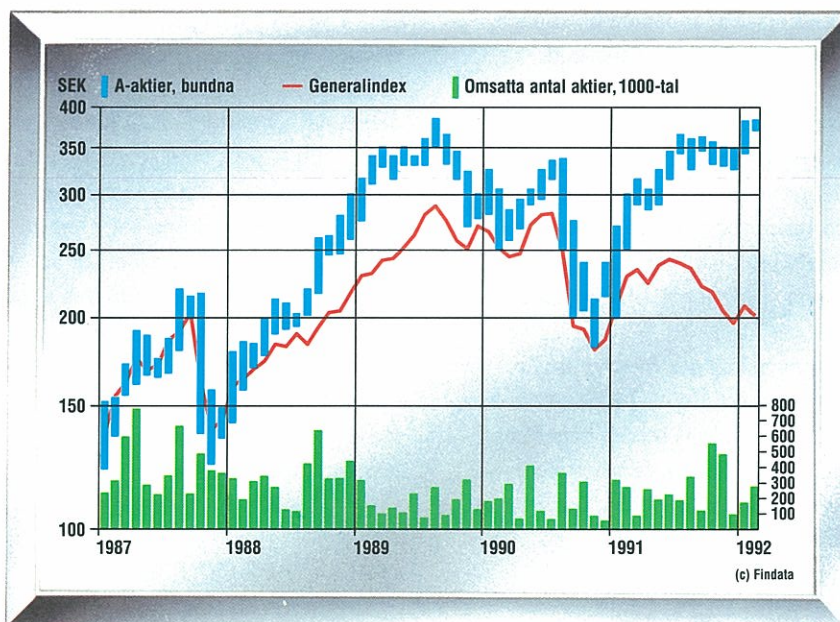
Några affärsområden har goda möjligheter att förbättra sina resultat, medan framför allt Sandvik Steel och Sandvik Coromant kan få svårigheter att hålla sina resultat. Detta skulle i så fall kunna leda till en ytterligare resultatförsvagning 1992, även om vi vidtagit omfattande åtgärder för att förhindra det.

Sandviken i mars 1992

Per-Olof Eriksson
Verkställande direktör och koncernchef

SANDVIK-AKTIE

KURUTVECKLING PÅ STOCKHOLMS FONDBÖRS, SANDVIK A BUNDA

DATA PER AKTIE, SEK

	1991	1990	1989	1988	1987
Resultat ¹⁾	26:80	34:70	34:45	29:80	19:60
Dito efter full konvertering	26:70	34:50	34:10	29:85	19:10
Resultat efter betald skatt	28:00	36:85	38:90	40:80	25:90
Eget kapital efter föreslagen utdelning ²⁾	221:20	210:60	174:85	130:95	110:60
Utdelning (1991 enligt förslag)	9:00	8:50	7:50	6:-	4:25
Direktavkastning ³⁾ , %	2,6	3,8	2,5	2,1	3,0
Utdelningsandel ⁴⁾ , %	34	24	22	20	22
Börskurser A bundna, årshögsta	365	337	385	300	220
årslägsta	200	182	270	142	122
vid årets slut	342	226	295	292	140
Börskurser B fria, årshögsta	385	356	385	299	220
årslägsta	205	184	280	143	119
vid årets slut	345	226	295	298	140
P/E-tal ⁵⁾	12,8	6,5	8,6	9,8	7,1
Börskurs i % av eget kapital efter föreslagen utdelning ⁶⁾	155	107	169	223	127
Genomsnittligt antal omsatta aktier per dag på					
Stockholms Fondbörs, A bundna	8.753	6.364	5.421	9.818	12.008
B fria	7.531	4.472	5.032	7.455	15.128
London Stock Exchange, B fria	19.802	12.418	15.250	14.718 ⁷⁾	

¹⁾ Resultat efter beräknad full skatt. Svensk bolagsskatt 30% 1991, 40% 1990 och 1989, 52% före 1989. Fr.o.m. 1989 inklusive andelar i intresseföretag

²⁾ Använd skattesats vid beräkning av latent skatt i obeskattade reserver i Sverige 30% 1991 och 1990, 40% 1989 och 50% 1988 och tidigare

³⁾ Utdelning dividerad med börskursen för A-aktier vid årets slut

⁴⁾ Utdelning dividerad med resultatet per aktie efter beräknad full skatt

⁵⁾ Börskursen för A-aktier vid årets slut i relation till resultat per aktie

⁶⁾ Börskursen för A-aktier vid årets slut i % av eget kapital efter föreslagen utdelning per aktie

⁷⁾ Baserat på perioden oktober-december.

Kompletterande definitioner, se sid. 30.

AKTIEÄGARE

Antalet aktieägare uppgår till knappt 23.000. De 10 största ägarna svarar för 63% av antalet aktier och 70% av rösterna. Totalt beräknas börsföretag, försäkringsbolag, fonder och stiftelser äga 90% av antalet aktier.

DE STÖRSTA AKTIEÄGARNA I SANDVIK AB (FEBRUARI 1992)

	I % av röst- värdet	I % av antal aktier
Skanska AB	26,4	21,5
Sparbankernas Aktiefonder	12,1	12,3
Allmänna Pensionsfonden, Fjärde Fondstyrelsen	6,6	6,2
Trygg-Hansa SPP Gruppen	6,0	7,3
Handelsbankens Pensionsstiftelse	5,0	4,0
Skandia	4,1	3,6
AB Custos	3,2	2,5
Arbetsmarknadsförsäkring Pensions- försäkrings AB (AMF-p)	2,6	2,2
Handelsbankens Aktiefonder	2,5	2,0
Skandinaviska Enskilda Bankens Aktiefonder	1,5	1,7
Pensionskassan SHB Försäkringsförening	1,3	1,0
Allmänna Pensionsfonden, Femte Fondstyrelsen	1,2	1,0

AKTIERNAS FÖRDELNING I SANDVIK AB (FEBRUARI 1992)

Ägare till antal aktier	Antal aktie- ägare	% av alla aktie- ägare	Äger tillsam- mans st aktier	% av aktie- kapitalet	Medel- tal aktier per ägare
Högst 500	19.485	85,9	2.196.164	4,0	113
501-1.000	1.652	7,3	1.189.529	2,2	720
1.001-10.000	1.381	6,1	3.511.823	6,5	2.543
10.001-100.000	125	0,5	3.501.128	6,4	28.009
Fler än 100.000	55	0,2	44.076.694	80,9	801.394
	22.698	100,0	54.475.338	100,0	2.400

KONVERTIBELT LÅN

1985 upptogs ett konvertibelt förlagslån på 103 MSEK till 12% ränta riktat till de anställda. Detta lån kan konverteras 1.3 1988-15.3 1992. Vid full konvertering kommer antalet aktier att öka med 182.012 st jämfört med läget den 31.12 1991. Aktiekapitalet kommer att öka med 5 MSEK. Se även not 24 sid. 36.

ANALYSER

Följande företag har under de senaste två åren skrivit företagsanalyser om Sandvik:

ABB Aros Fondkommission
Alfred Berg
Barclays de Zoete Wedd (UK)
Baring Securities (UK)
Carnegie Fondkommission
Enskilda Fondkommission
Enskilda Securities (UK)
Goldman, Sachs & Co (UK)
Göteborgs Fondkommission
Hagströmer & Qviberg Fondkommission
Handelsbanken
Hoare Govett (UK)
Hägglöf & Ponsbach Fondkommission
James Capel & Co (UK)
Kleinwort Benson Securities (UK)
Merchant Grundström & Partners Fondkommission
Merrill Lynch (UK)
Nordbanken
Phillips & Drew (UK)
Swedbank Fondkommission
Warburg Securities (UK)
E Öhman J:or Fondkommission

RATING

Sandviks 200 miljoner USD Eurocommercial paper program har av Standard & Poor's placerats i ratingkategorin A-1 och av Moody's i Prime-1.

KORT OM SANDVIK

Sandvik-koncernen är ett av Sveriges största exportföretag och verksam över hela världen genom 160 bolag i 50 länder. Koncernen har 26.000 anställda och en omsättning på över 17 miljarder kronor.

Sedan starten 1862 har Sandvik utvecklats från ett mellansvenskt stålverk till ett mångsidigt materialteknikföretag med stark internationell inriktning. Två faktorer, som i hög grad bidragit till denna utveckling, är en ständig produktförnyelse med inriktning på avancerad teknologi och en målmedveten satsning på internationell marknadsföring i nära kontakt med kunder över hela världen.

VÄRLDSLEDANDE POSITION

Sandvik är världens största tillverkare av hårdmetallprodukter. Produkterna är i huvudsak av tre slag: verktyg

för skärande metallbearbetning, bergborrverktyg samt slitdelar och obearbetade hårdmetallämnen. Sandvik är också en ledande tillverkare av rör, band, tråd och stång i rostfria och höglegerade specialstål, sågar och andra verktyg samt transportör- och processsystem.

Sandviks verksamhet omfattar sex separata affärsområden: Sandvik Coromant, Sandvik Rock Tools, Sandvik Hard Materials, Sandvik Steel, Sandvik Saws and Tools samt Sandvik Process Systems.

OMFATTANDE FOU-VERKSAMHET

Över 90% av försäljningen sker utanför Sverige. Med lokal tillverkning samt effektiv lagerhantering, distribution och teknisk service kan Sandvik ge sina kunder den när-service de kräver.

Sandvik-koncernen är starkt forskningsinriktad. Varje år satsas mer än 4% av den totala omsättningen i forskning och utveckling av nya produkter och produktionsmetoder.

HÅRDMETALLRÖRELSEN

Sandvik är världens ledande tillverkare av hårdmetallprodukter. Verksamheten svarar för hälften av koncernens omsättning och är organiserad i tre affärsområden samt Seco Tools-gruppen.

	1991	1990
Fakturerad försäljning, externt, MSEK	9.011	9.546
Resultat efter avskrivningar inklusive intressebolag, MSEK	1.181	1.584
Investeringar, MSEK	545	686
Antal anställda 31.12	12.863	13.754

De tre affärsområdena är: Sandvik Coromant, som tillverkar verktyg för metallbearbetning, Sandvik Rock Tools, specialist på bergborrar, och Sandvik Hard Materials, som bl.a. gör konstruktionsdetaljer. Dessutom ingår den

fristående och börsnoterade företagsgruppen Seco Tools.

Hårdmetall är, i motsats till t.ex. stål, en pulvermetallurgisk produkt, extremt hård med ändå seg. Råvaran utgörs av en noggrant sammansatt pulverblandning, som består av slitstarka karbider och en seg metall som bindemedel.

Pulvret pressas under högt tryck till ibland mycket komplicerade former och snäva toleranser. Vid den efterföljande sintringen, som sker vid ca 1.500°C, krymper pulverkroppen i volym med omkring 50% och får sin unika kombination av hårdhet och seghet.

ÄNNU STARKARE

Hårdmetallen kan göras ännu starkare genom att ytan ges en tunn beläggning av keramikliknande material. Skär för metallbearbetning är ofta skiktbelagda.

Som komplement till hårdmetall har Sandvik betydande resurser för utveckling och tillverkning av produkter i andra hårda material, t.ex. keramer.

SANDVIK COROMANT

Sandvik Coromant är världens största och ledande leverantör av hårdmetallverktyg för metallbearbetning. Produktutbudet innefattar kompletta system och verktygslösningar för svarvning, fräsning och borrar inom verkstadsindustrin.

	1991	1990
Fakturerad försäljning, externt, MSEK	4.884	5.265
Investeringar, MSEK	332	368
Antal anställda 31.12	6.931	7.153

Resultatet ingår i Hårdmetallrörelsen sid. 7

Den försämring av affärsklimatet som noterades under andra halvåret 1990 accentuerades 1991. Inom flera viktiga kundsegment var efterfrågan betydligt svagare än genomsnittligt inom industrin. Detta gäller t.ex. bilindustrin och dess underleverantörer, samt verktygsmaskintillverkare. Faktureringen minskade totalt med 7%. Volymmässigt var minskningen ca 10%.

Bland våra större marknader var försäljningsutvecklingen under större delen av året förhållandevis god i Japan och Tyskland. Under sista kvartalet märktes emellertid också där en markant avmattning. Även Europa i övrigt kännetecknades av en minskande försäljning. Trots en svag marknadsutveckling i USA kunde försäljningen upprätthållas på ungefär samma nivå som under 1990, vilket sannolikt innebar en fortsatt ökning av vår marknadsandel. Utvecklingen i Brasilien var oförändrat svag, medan Argentina och Mexico uppvisade en viss försäljningsökning.

Den minskade totalförsäljningen medförde att resultatet försämrades jämfört med 1990. Trots detta översteg avkastningen på sysselsatt kapital med god marginal koncernens minimikrav på 20%.

NYA PRODUKTER

Introduktionen av nya produkter har fortsatt i oförändrad hög takt 1991. Ett omfattande sortiment av fräsprodukter har introducerats med särskild inriktning på tillverkare av pressnings- och smidesverktyg, en kundgrupp som

representerar ett intressant tillväxtområde. Vi kan nu erbjuda ett slagkraftigt program utvecklat att möta dessa kunders speciella krav på flexibla verktyg med hög avverkningsförmåga. Fräsverktygen har alternativa infästningsmöjligheter och är mycket robust uppbyggda. Tillgängliga skärsorter gör det möjligt att effektivt bearbeta olika materialtyper, alltifrån gjutjärn till rostfria och varmhållfasta stål.

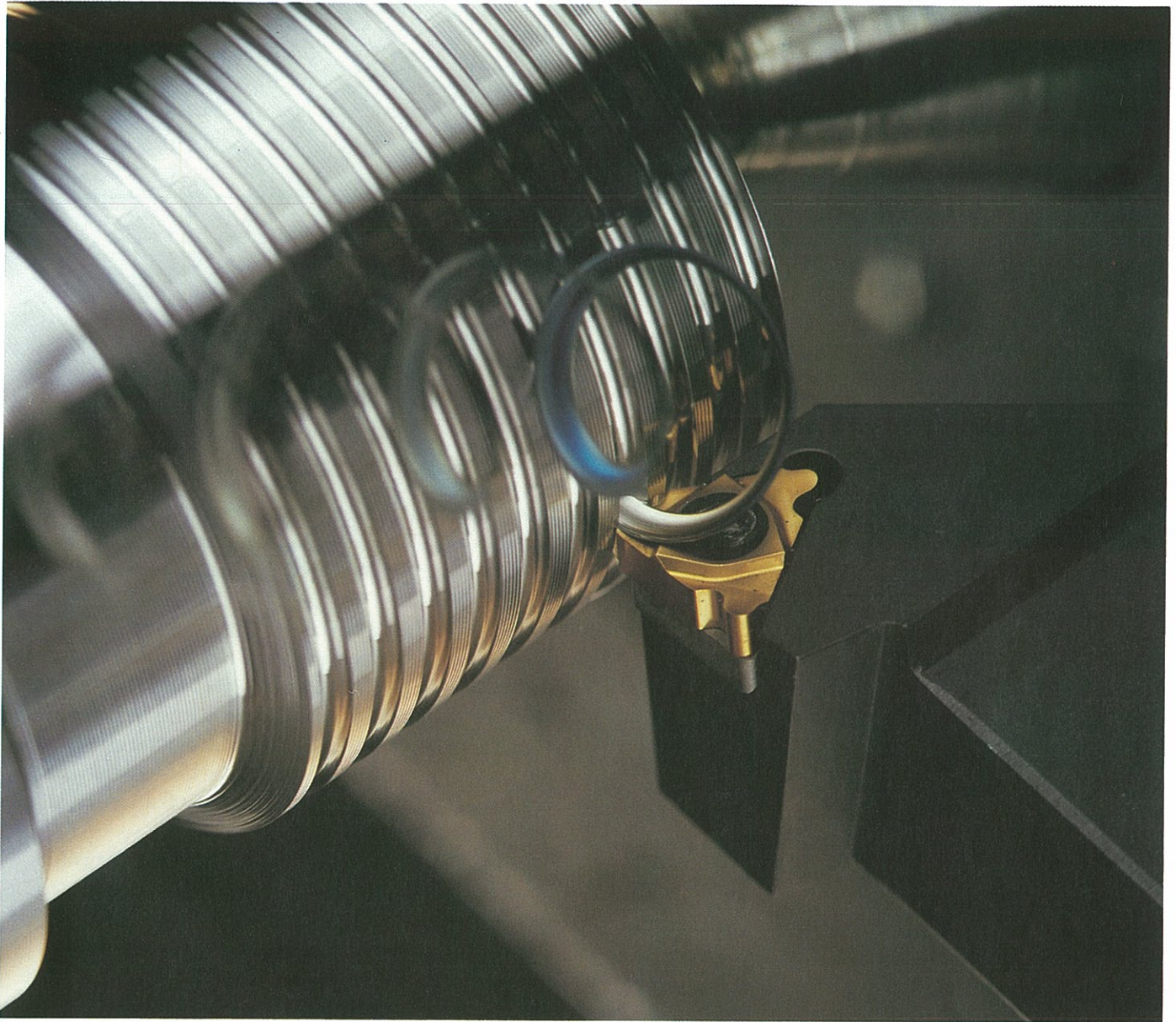
Vi förstärker också vår position inom fräsområdet med en ny familj fräskär, som är utformade för att vara mycket lättskärande och för att kunna klara låga effektbehov. Med dessa skär kan vi möta kraven hos den stora kundgrupp som fortfarande arbetar i mindre maskiner med låg effekt, höga varvtal och ofta instabila arbetsstycken.

Kompletteringar inom befintliga områden är ett mycket betydelsefullt inslag i produktförnyelsen. Ett exempel på detta är Coromant U-Lock, ett gängsystem som funnits på marknaden ett antal år, och som genom en konsekvent utbyggnad fortfarande representerar den absolut modernaste skärteknologin. Det omfattar idag praktiskt taget alla gängformer och stigningar samt erbjuder rika möjligheter till speciallösningar.

En ny belagd hårdmetallsort av allroundkaraktär, GC 1020, har bidragit till att befästa vår ledarställning inom detta område. Den ger stora kostnadsänkningar i gängoperationer tack vare starkt ökad produktivitet och ofta flerfaldig ökning av livslängden.

UTSIKTER INFÖR 1992

Vi räknar inte med någon förbättring av affärsklimatet förrän tidigast mot slutet av år 1992. Om konjunkturen fortsätter att försämrats är en viss resultatminskning trolig.

Coromants nya gängverktyg representerar den absolut modernaste skärteknologin.

*Ledningsgrupp: Fr.v.
Clas Åke Hedström
(VD), Rune Nyberg,
Sven Blomberg, Leif
Sunnermalm (vVD),
Mats Carlerös (vVD),
Lars Pettersson (vVD).*

SANDVIK ROCK TOOLS

Sandvik Rock Tools är ett av världens ledande företag inom området bergbörverkyg för gruvdrift och anläggningsarbeten. Verktygen täcker alla borrhingsmetoder, t.ex. slående borrhning och roterande krossande borrhning. Dessutom marknadsför ett omfattande produktsortiment för fräsning och hyvling av jord och berg vid bl.a. kolbrytning och vägunderhåll.

	1991	1990
Fakturerad försäljning, externt, MSEK	1.579	1.491
Investeringar, MSEK	72	91
Antal anställda 31.12	1.894	2.126
Resultatet ingår i Hårdmetallrörelsen sid. 7		

Det gångna året präglades av en alltmer försvagad konjunktur inom den för Sandvik Rock Tools betydelsefulla gruv- och anläggningsindustrin. Detta ledde till temporär eller permanent stängning av vissa gruvor, neddragen produktion i andra och väsentlig minskad etablering av nya gruvor eller nivåer. Inom anläggningsindustrin har starten av ett antal stora projekt senarelagts.

Sandvik Rock Tools fakturering var under 1991 i stort sett likvärdig med 1990, vilket sannolikt innebär något ökade marknadsandelar och en ytterligare förstärkt position på marknaden. Stabiliseringen av prisnivån, som kunde skönjas i slutet av 1990, befastes under 1991. Även om vissa prishöjningar genomfördes, är den genomsnittliga nivån fortfarande alltför låg. Trots den pressade försäljnings- och prissituationen uppnåddes en viss resultatförbättring. Avkastningen på sysselsatt kapital var långt ifrån tillfredsställande.

Rationaliseringsarbetet, som vi påbörjade under 1990, har fortsatt och givit ytterligare produktivitetsförbättringar inom såväl produktion som administration. Tyngdpunkten i arbetet har legat inom moderbolagsorganisationen, dvs inom enheterna i Sandviken och Köping. Detta medförde

bland annat kraftiga personalreduktioner i Sverige, totalt 137 personer. Tillverkningen utomlands kommer under 1992 att koncentreras till färre enheter.

PRODUKTUTVECKLING

Produktutvecklingen fortsatte i oförändrad hög takt. Vi marknadsför nu en ny generation av vår unika DP-hårdmetall, med väsentligt förbättrade prestanda. Denna utnyttjas i borkronor för ovanjordsborrning, vilka lanserades under året. Även den konventionella hårdmetallen har vidareutvecklats, och denna nya MP-hårdmetall kan idag erbjudas i samtliga borkronedimensioner.

Vi har under många år byggt upp en unik kompetens inom området bergbörningsmekanik. Detta kunnande har resulterat i en helt ny generation av sänkbörhammare, XL-serien, som vi introducerade på marknaden under 1991. Denna teknik utnyttjades även för att ta fram exceptionellt stora hammare, kapabla att borra hål upp till en meter i diameter. Dessutom lanserade vi under året ett nytt produktprogram för jordborrning i Tubex-serien.

UTSIKTER INFÖR 1992

Efterfrågan torde bli oförändrat svag under det kommande året. En återhämtning av mera betydande omfattning kan väntas först under 1993. För Sandvik Rock Tools blir volymförändringarna därför troligen små. Trots detta förväntar vi en fortsatt och varaktig resultatförbättring som en följd av genomförda och pågående rationaliserings- och struktureringsåtgärder.

En stor Sandvik Mission sänkbormaskin används för att borra mycket grova hål vid ett motorvägsbygge utanför Baltimore i USA.

Ledningsgrupp: Fr.v. Olle Bengtsson, Lars-Anders Nordqvist (VD), Hans Mårtensson, Göran Wijk, Lars Liljeblad, Sigvard Björk, Ingvar Svärth, Sven-Olof Björkorp. På bilden saknas Anders Hägglund.

SANDVIK HARD MATERIALS

Sandvik Hard Materials är verksam inom hela hårdmaterialområdet från hårdmetall till industrikeramer. Affärsområdet tillverkar och marknadsför obearbetade hårdmetallämnen, komplicerade slitdelar och varmvalsar av hårdmetall.

	1991	1990
Fakturerad försäljning, externt, MSEK	655	722
Investeringar, MSEK	65	39
Antal anställda 31.12	1.183	1.382

Resultatet ingår i Hårdmetallrörelsen sid. 7

Den svaga konjunkturen 1990 försämrades ytterligare på de flesta av Sandvik Hard Materials marknader. Ett undantag var Sydostasien, där efterfrågan var fortsatt god. Speciellt verksamheten i Taiwan utvecklades positivt, vilket är glädjande eftersom vi så sent som 1988 förvärvade ett slitdelsföretag där.

Den oväntat starka konjunkturedgången innebar en minskning av faktureringen med 9%. Detta gäller samtliga produktområden med undantag för varmvalsar, där försäljningen fortsatte att öka. CIC-valsar, dvs. varmvalsar i ingjuten hårdmetall, har också utvecklats positivt och nära fördubblat sin försäljningsvolym. Avkastningen på sysselsatt kapital sjönk och koncernmålet på 20% kunde inte uppnås.

MARKNADS- OCH KONKURRENSSITUATION

Den vikande efterfrågan har naturligtvis även påverkat våra konkurrenter. Flera av dem uppvisar tydliga svaghets-tecken och några, framför allt i Europa, har bjudits ut till försäljning. Denna strukturering av branschen kommer sannolikt att fortgå även under 1992.

Under året ökade vi vårt ägande i det spanska hårdmetallföretaget Bonastre S.A. från 10% till 50% med option att senare förvärva hela företaget. Bonastre ingår inte i Sandvik Hard Materials siffror ovan men ingår som intressebolag i resultatet. Den 1 februari 1992 förvärvades

slitdelsverksamheten från Carboloy, Inc., Detroit, vilket innebär att vi nu har en egen tillverkningsenhet på den viktiga nordamerikanska marknaden.

RATIONALISERINGAR

Vi har under de två senaste åren minskat antalet anställda med mer än 20%. Volymbortfallet har väl kompenseras av rationaliseringar och produktiviteten har i stort kunnat upprätthållas trots fallande volym. Detta har stärkt vårt konkurrensläge inför en kommande konjunkturuppgång. Ytterligare personalminskningar kommer att ske under 1992.

NYA PRODUKTER

Vi har funnit nya användningsområden för våra CIC-valsar, som ökar vår marknad. För spiralborrar har vi utvecklat en ny typ av homogena hårdmetallstavar med invändiga, spiralvridna kylkanaler. Vårt franska bolag har konstruerat tekniskt kvalificerade verktyg för roterande skärning av t.ex. kaffefilter och sanitetsprodukter. Dessa speciella verktyg bedöms ha en stor marknadspotential.

Förvärvet av Carboloy's slitdelsverksamhet har tillfört oss ett komplett program av runda kulor i hårdmetall, bland annat små kulor till kulspetspennor. Dessa kulor kommer vi att marknadsföra globalt.

UTSIKTER INFÖR 1992

Vi förväntar inte någon påtaglig uppgång i den ekonomiska och industriella aktiviteten inom våra marknadsområden förrän i början av 1993.

Trots detta hoppas vi under 1992 kunna stärka vår marknadsposition och genom ett fortsatt rationaliseringsarbete uppnå ett förbättrat resultat.

Det delägda spanska hårdmetallföretaget Bonastre S.A. utvecklar verktyg och slitdetaljer med hjälp av modern datateknologi.

*Ledningsgrupp: Fr.v. Jöran Bimer,
Lars Wahlqvist (VD), Roland Setterberg.*

SANDVIK STEEL

Sandvik Steel är en världsledande tillverkare av rör, band, tråd och stång för användare med höga krav på ekonomi och säkerhet. Produkterna tillverkas i rostfria och höglegerade stål samt i titan-, nickel- och zirkoniumlegeringar.

	1991	1990
Fakturerad försäljning, externt, MSEK	5.570	5.973
Resultat efter avskrivningar inklusive intressebolag, MSEK	279	483
Investeringar, MSEK	282	278
Antal anställda 31.12	6.056	6.549

Efterfrågan på Sandvik Steels produkter försvagades påtagligt under 1991. Framför allt gällde detta för rörprodukterna, som är beroende av industriinvesteringarna. De mer konsumentnära produkterna inom band- och trådområdet hade en stabilare utveckling. I Europa försvagades marknaden successivt under året, medan den utvecklades positivt i Asien och Latinamerika. I USA blev faktureringsvolymen oförändrad. Sammantaget minskade faktureringen med 7%.

Produktionstakten sänktes under andra halvåret och personalstyrkan minskade successivt genom naturlig avgång och förtidspensioneringar. Produktiviteten kunde förbättras samtidigt som lagren minskades.

Resultatet minskade huvudsakligen som en följd av sjunkande priser. Avkastningen på sysselsatt kapital blev 7%. Kassaflödet var klart positivt.

HÖG INVESTERINGSTAKT

Investeringarna hölls på en fortsatt hög nivå. I Sandviken färdigställdes en ny skalsvarv för grovt stångstål och rörämnen. En ny automatiserad linje för borrhålsämnen togs i drift.

Ytterligare ett stegvalsverk av egen konstruktion för valsning av kapslingsrör installerades.

Utanför Sverige utökades kapaciteten för tillverkning av klena rostfria rör i Arnprior, Kanada och Scranton, USA. I Australien togs ett modernt distributionscentrum för rostfria produkter i drift med skärnings-, riktning- och klippningsutrustning för två meter breda band.

NYA PRODUKTER

Under året erhöles en stor order på 700.000 meter rör i det nyutvecklade stålet SAF 2507 för leverans till Statfjord-satellitfältet i Nordsjön. Stålet har en unik kombination av goda korrosionsegenskaper och hög hållfasthet. Rören skall användas för serviceledningar till installationer på havsbotten.

En serie rostfria stål med förbättrad maskinbearbetbarhet lanserades under beteckningen Sanmac och fick ett mycket gott mottagande på marknaden. Utvecklingsarbetet har bedrivits i samarbete med Sandvik Coromant.

UTSIKTER INFÖR 1992

Den pågående konjunkturedgången har ännu inte bottnat, och vi förväntar oss ingen nämnvärd uppgång under 1992. Eftersom vi förutser en långsiktig efterfrågetillväxt för de flesta av våra produkter, bör Sandvik Steel komma in i en ny tillväxtperiod igen från och med 1993.

Med den förbättrade kostnadsutveckling och det positiva företagsklimat som vi nu kan se i Sverige, och med den starka position som Sandvik Steel har i Nordamerika bör lönsamheten åter kunna förbättras till de avkastningsnivåer som uppnåddes under åren 1984-1990.

En ny skalsvarv har installerats vid ämnesbehandlingen i Sandviken. Den ökar produktiviteten och höjer kvaliteten på stång och rörämn.

Ledningsgrupp: Fr.v. Uno Blom, Åke Axelson, Gunnar Grünbaum, Henrik Widmark, Per Ericson, Gunnar Björklund (VD), Lennart Ek, Bo Jonsson. På bilden saknas Björn Sköld, Kenneth Josefsson, Jan-Eric Johansson.

SANDVIK SAWS AND TOOLS

Sandvik Saws and Tools är världens största tillverkare av sågar och sågblad samt har ett brett sortiment andra verktyg för industri, hantverk och trädgårdsskötsel. Till skogsindustrin levereras bl.a. kedjor och svärd för motorsågar och processorer.

	1991	1990
Fakturerad försäljning, externt, MSEK	1.437	1.425
Resultat efter avskrivningar inklusive intressebolag, MSEK	-16	91
Investeringar, MSEK	355	63
Antal anställda 31.12	3.585 *	1.755

* inkl Bahco Verktyg-gruppen

Det gångna året kännetecknades av ett besvärligt affärsklimat och stora förändringar inom företaget. Omsättningen exklusive företagsförvärv minskade med 7%, mycket beroende på en svag utveckling i engelsktalande länder, med en kraftig resultatförsämring som följd.

Med få undantag tappade de flesta företagen inom vår bransch volym under året. Vi stärkte dock vår ställning på Europa-marknaden när det gäller trädgårdsverktyg. I de länder i Europa som drabbades hårdast av lågkonjunkturen vann vi sannolikt marknadsandelar.

FÖRÄNDRINGSARBETE

I de fem svenska fabriker genomfördes en kraftig satsning på ökad produktivitet och kortare ledtider i produktionen. Vi har infört nya arbetsformer, s.k. produktverkstäder och arbetslag, med gott resultat för företag och anställda. Liknande förändringar är på väg i våra fabriker i USA och Portugal.

Under 1991 började vi ta i drift ett helt nytt distributionssystem för Västeuropa. Lagerhållningen kommer att koncentreras från 17 till 2 lagerpunkter. Ett nytt on-line

datasystem kommer att ge lägre kostnader och förbättrad leveransservice.

Vårt produktcenter för metallsågar i Lidköping har genomfört ett omfattande investeringsprogram med bl.a. en ny fabrik för tillverkning av bimetallstål, en delvis automatiserad bågfilbladproduktion och en ny miljövänlig härdningsteknik.

FÖRETAGSFÖRÄRV

I mars förvärvades Milford Products, Inc. i USA. Företaget, som omsätter ca 150 MSEK och har ca 250 anställda, tillverkar främst metallbandsågar. Under året har Milfords verksamhet integrerats i Saws and Tools organisation. Våra fem fabriker för metallband har sammanförts till tre enheter. Omstruktureringen av Milford slutförs under 1992.

I oktober tecknades avtal om förvärv av Bahco Verktygs-gruppen, inklusive Bahco Sudamericana, för övertagande vid årsskiftet 1991-92. Bahco, som hade stora lönsamhetsproblem 1991, omsatte ca 700 MSEK och hade ca 1.700 anställda. Rationaliseringspotentialen är stor inom produktion, logistik och administration. Betydande samordningsvinster kan uppnås mellan Sandvik och Bahco inom försäljning och distribution.

UTSIKTER INFÖR 1992

Exklusive Bahco kommer affärsområdets resultat, trots en beräknad oförändrad försäljning, att förbättras avsevärt på grund av rationaliseringar och lagerminskningar som genomförts under året. Till följd av kvarstående problem för Bahco kommer dock vårt samlade resultat att bli ungefär i nivå med 1991.

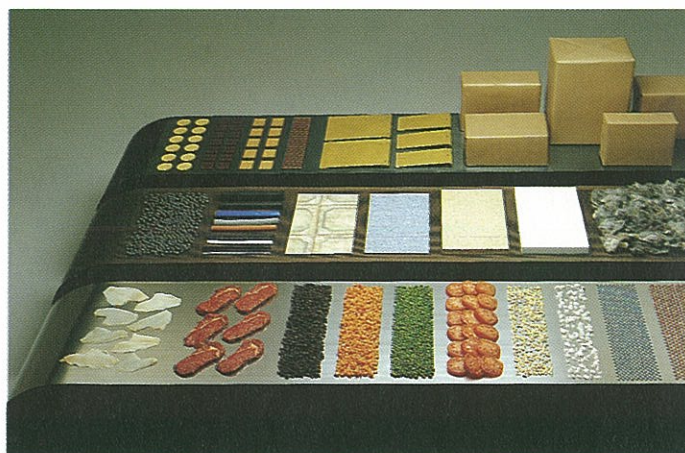
Vid Sandviks produktcenter för metallsågar i Lidköping svetsas bimetallbladen med elektronstråle under vakuum.

*Ledningsgrupp: Fr.v. Anders Ågren,
Göran Gezelius (VD).*

SANDVIK PROCESS SYSTEMS

Sandvik Process Systems producerar och marknadsför processanläggningar, kompletta enheter för automatisk paketsortering samt processanläggningar för kemi- och livsmedelsindustri. Anläggningarna baseras oftast på transportband av stål, vilka också säljs separat.

	1991	1990
Fakturerad försäljning, externt, MSEK	1.290	1.065
Resultat efter avskrivningar, MSEK	166	199
Investeringar, MSEK	96	82
Antal anställda 31.12	747	633

Process Systems expansion fortsatte under 1991. Detta trots att investeringsklimatet på alla större marknader började försämrans redan i mitten av året och att försäljningssituationen i de tidigare statshandelsländerna var mycket speciell. Avkastningen på sysselsatt kapital låg väl över koncernmålet 20%.

STÅLBAND

Ett omfattande investeringsprogram för förbättring av kvalitet och leveranstider slutfördes under året. Detta möjliggjorde, tillsammans med introduktionen av två nya bandkvaliteter, att vi kunde försvara våra höga marknadsandelar.

SORTERINGSSYSTEM

Expansionen inom detta område fortsatte, och vår position i Nordamerika förstärktes genom förvärvet av Seamco, Inc. i USA.

Den första ordern på godshanteringsystem för flygplatser öppnar ett nytt marknadssegment. I Europa förstärktes vår position på den tyska marknaden av ett antal större projekt. Expansionen i Japan fortsatte, men kunde varit ännu kraftigare om det inte rått brist på tekniker.

PROCESSANLÄGGNINGAR, KEMI

Tillväxten var under året mycket stor med högt kapacitetsutnyttjande som följd. Redan i juni-juli började emellertid investeringsklimatet att försvagas på alla viktiga marknader. För att motverka denna utveckling koncentrerade vi våra ansträngningar på nya marknadssegment. Detta resulterade i stora framsteg inom pastillering, kontinuerlig kristallisering och dragering, vilket kommer att stärka vårt konkurrensläge i den rådande lågkonjunkturen.

PROCESSANLÄGGNINGAR, LIVSMEDEL

Ordergången har påverkats negativt av utvecklingen i Östeuropa och f.d. Sovjetunionen. Till viss del kunde vi dock kompensera denna nedgång med en ökad försäljning i Fjärran Östern och Sydostasien, och vi förväntar oss en ytterligare förbättring under 1992.

Utnyttjandet av vårt testcenter i Italien fortsatte på hög nivå och ledde till ett antal nya intressanta användningsområden. En ny familj av kontinuerliga livsmedelstorkare har lanserats.

UTSIKTER INFÖR 1992

Efter en kraftig expansion under de senaste åren kommer 1992 att innebära en viss uppbromsning. Organisationen ses över och anpassas till detta läge. Arbetet med produkt- och applikationsutveckling fortsätter dock i oförminskad omfattning för att stärka och bredda vår marknadsposition. Resultatet väntas ligga kvar på oförändrad hög nivå.

Efterfrågan på Sandviks automatiserade godshanteringssystem var fortsatt mycket stor under det gångna året.

*Ledningsgrupp: Fr.v. Herbert Würmseher,
Rolf Hemlin, Håkan Olofsson (VD),
Pier Giorgio Bottacin, Erhard Milewski.*

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

1. MARKNADSLÄGE OCH FÖRSÄLJNING

	1991	1990	Förändring %
Orderingång, MSEK	17.375	18.126	-4
Fakturering, MSEK	17.558	18.256	-4

Konjunkturen föll kraftigt hösten 1990, förblev där- efter svag och avmattades ytterligare under hösten 1991. Bruttonationalprodukten inom OECD-området ökade 1,1% mot 2,2% föregående år. Att den överhuvudtaget ökade berodde främst på att tillväxten i Japan och Tyskland var hög under början av 1991 och först sent på året av- mattades respektive förbyttes i nedgång.

Inflationen inom OECD minskade något under året och blev 5%. Räntan på statsobligationer sjönk också något men låg 4-5% över inflationen, vilket innebar hög realränta inom området. Under året låg dollar- och yenkursen i genomsnitt 2% respektive 10% högre än föregående år, medan de europeiska valutornas kurser var oförändrade. Mot slutet av året drev höjningen av de svenska räntorna igenom en stärkning av kronan mot flertalet valutor, vilket accentue- rades av dollarkursens kraftiga nedgång i december.

Orderingången för Sandviks produkter föll med 5% efter korrigering för nyförvärvade bolag. Flertalet mark- nader i Europa visade svag utveckling redan i början av året. Undantaget var Tyskland, där efterfrågan förblev hög fram till senhösten 1991.

Bristen på hårdvaluta i många tidigare statshandels- länder resulterade i minskad försäljning. Efterfrågan i Nord- amerika var i huvudsak densamma som föregående år. Någon ökning kunde inte skönjas. Förbättringarna av ekonomin i vissa latinamerikanska länder, som Argentina, Mexico, Chile och Venezuela, fick genomslag i en ökad försäljning. I Brasilien ledde myndigheternas försök att minska inflationen däremot till en tillbakagång av ekonomin, vilket innebar lågt utnyttjande av Sandviks anläggningar i landet.

Efterfrågan i Japan var mycket hög under större delen av året men sjönk under hösten, förutom för Sandvik Pro- cess Systems. I Australien och Nya Zeeland fortsatte lågkon- junkturen, med låg orderingång för koncernens produkter.

Faktureringen per produkt- och marknadsområde:

	1991		1990		Föränd- ring %
	MSEK	andel %	MSEK	andel %	
Hårdmetall	9.011	52	9.546	52	-6
Stål	5.570	32	5.973	33	-7
Sågar och Verktyg	1.437	8	1.425	8	+1
Process System	1.290	7	1.065	6	+21
Koncerngemem- samma aktiviteter	250	1	247	1	-
Koncernen totalt	17.558	100	18.256	100	-4

	1991		1990		Föränd- ring %
	MSEK	andel %	MSEK	andel %	
Sverige	1.138	6	1.343	7	-15
EG	7.639	44	8.200	45	-7
Övriga Europa	1.296	7	1.527	8	-15
Europa totalt	10.073	57	11.070	60	-9
Nordamerika	3.147	18	3.035	17	+4
Latinamerika	767	4	886	5	-13
Afrika, Asien, Australien	3.571	21	3.265	18	+9
Koncernen totalt	17.558	100	18.256	100	-4

Faktureringen för de 10 största marknaderna, MSEK:

	1991	1990	Förändring %
USA	2.693	2.627	+3
Tyskland	2.514	2.576	-2
Frankrike	1.535	1.707	-10
Japan	1.305	1.034	+26
Italien	1.207	1.255	-4
Sverige	1.138	1.343	-15
Storbritannien	1.050	1.249	-16
Australien	688	704	-2
Kanada	454	408	+11
Spanien	383	447	-14

2. FÖRETAGSFÖRVÄRV, STRUKTURFÖRÄNDRINGAR OCH SAMARBETSAVTAL

Enligt överenskommelse hösten 1990 förvärvade Sandvik AB i början av 1991 19,9% av aktierna i Tamrock Oy, Finland. Årets resultat har varit otillfredsställande. Företaget har omstrukturerats och personalen har minskats med 1/3.

Sandvik och Diamant Boart sålde i april aktierna i sitt joint venture Diamant Boart Stratabit till Baroid Corpora- tion, Houston, Texas. Bolaget ägdes till 50% och konsolide- erades ej.

Sandvik Saws and Tools slutförde i mars det föregående år aviserade förvärvet av Milford Products Corp., Connecti- cut, USA. I samband därmed har en omstrukturering och rationalisering gjorts i USA och England av affärsområdets tillverkning och försäljning av produkter för metallbandsåg- ning. Milford tillförde koncernen ca 150 MSEK i fakturering och ca 250 anställda.

Sandvik Process Systems köpte i maj samtliga aktier i Seamco Inc., Kentucky, USA, med en årsomsättning av 150 MSEK och 150 anställda. Företaget tillverkar transportörer och stöder Sandvik Process Systems expansion inom om- rådet automatiska sorteringsanläggningar i USA.

Sandvik Coromant övertog i maj från Treuhand AG, genom sitt tyska dotterbolag Sandvik Kosta, delar av

Schmalkaldener Werkzeug GmbH i Thüringen med ca 80 anställda för produktion av specialverktyg.

Sandvik International bildade i juni tillsammans med Minsk Tool Plant ett joint venture-företag, Sandvik Bisov, för produktion av bimetallbandsågblad i Minsk, Vitryssland. Anläggningen sysselsätter ca 70 personer.

Sandvik Hard Materials ökade i september sitt ägande från 10% till 50% i den spanska hårdmetalltillverkaren Bonastre S.A., Barcelona. Bonastre omsätter ca 120 MSEK och har ca 330 anställda. Avtalet innefattar en option om förvärv av resterande 50% av aktierna.

Sandvik Saws and Tools förvärvade samtliga aktier i AB Bahco Verktyg med bl.a. dotterbolagen Belzer-Dowidat GmbH, Tyskland, Bahco Forge et Outillage S.A., Frankrike och Lindström America Inc., USA, samt aktierna i Bahco Sudamericana S.A.C.I., Argentina. Bahco Verktyg-gruppen omsätter ca 700 MSEK och har ca 1.700 anställda. Förvärvet skedde den 30 december 1991 varför gruppens tillgångar och skulder och eget kapital konsolideras i Sandvik-koncernen för 1991 men ej gruppens resultat.

Sandvik har under året stärkt organisationen i östra Europa och av tidigare försäljningskontor bildat dotterbolag i Ungern, Tjeckoslovakien och Bulgarien.

År 1991 utmärktes av intern omstrukturering, koncentration av tillverkning och rationalisering av distribution och marknadsföring för flera affärsområden, främst för Sandvik Rock Tools och Sandvik Saws and Tools.

Sandvik accepterade i december Industrivårdens bud till aktiemarknaden på aktierna i Investment AB Bahco. Sandviks innehav var 10% av kapitalet.

Under året inlöste Sandvik hos Försäkringsbolaget SPP moderbolagets och dess kommissionärsbolags pensions-skuld enligt PRI avseende fribrevshavare och ålders-pensionärer. Inlösenbeloppet rörde sig om ca 400 MSEK.

Sandvik utnyttjade i februari 1992 sin option att köpa ytterligare aktier i Programator och accepterade därefter Cap Gemini Sogetis bud på hela aktieinnehavet.

3. RESULTAT OCH AVKASTNING

	1991	1990
Rörelseresultat efter avskrivningar, MSEK	1.609	2.318
D:o i % av fakturering	9,2	12,7
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader, MSEK	1.922	2.693
D:o i % av fakturering	10,9	14,8
Räntabilitet på sysselsatt kapital, %	13,1	17,6
Avkastning på eget kapital efter skatt, %	12,4	18,0
Vinst per aktie, SEK	26:80	34:70

Se definitioner sid. 30.

Utvecklingen per kvartal var följande, där resultatet redovisas efter finansiella intäkter och kostnader och nettomarginalen är resultatet i % av faktureringen:

	Fakturering MSEK	Resultat MSEK	Nettomar- ginal %
1990 1:a kvartalet	4.781	754	16
2:a kvartalet	4.599	714	16
3:e kvartalet	4.263	640	15
4:e kvartalet	4.613	585	13
1991: 1:a kvartalet	4.360	562	13
2:a kvartalet	4.463	471	11
3:e kvartalet	4.277	455	11
4:e kvartalet	4.458	434	10

De extraordinära intäkterna och kostnaderna uppgick netto till -139 MSEK (149). De inkluderar bland annat vinst vid försäljningen av Diamant Boart Stratabit och förlust vid värderingen av aktierna i Investment AB Bahco till accepterat inlösenpris.

Resultatet efter extraordinära intäkter och kostnader blev 1.676 MSEK (2.711).

Vinsten per aktie efter beräknad full skatt blev 1991 26:80 SEK (34:70). Inklusivt extraordinära intäkter och kostnader uppgick den till 25:00 SEK (37:25). Genomsnittlig, teoretisk beräknad, skattesats för koncernen var 19% 1991 (25% 1990). Vinsten per aktie efter betald skatt blev 28:00 SEK (36:85). (Med betald skatt avses för inkomståret upplupen skatt.)

Upplupna skatter uppgick till 290 MSEK (589), vilket motsvarar 17% (22) av resultatet efter extraordinära intäkter och kostnader.

Latent skatteskuld inkluderar skatteskuld i obeskattade reserver samt skatt som skjuts på framtiden till följd av andel i nettoförluster i delägda kommanditbolag. Den redovisas separat och uppgick till 2.234 MSEK (1.978).

Resultat efter avskrivningar och inklusive intressebolag per produktområde, MSEK:

	1991	1990	Förändring
Hårdmetall	1.181	1.584	-403
Stål	279	483	-204
Sågar och Verktyg	-16	91	-107
Process System	166	199	-33
Koncerngemensamma aktiviteter	-37	-19	-18
Koncernen totalt	1.573	2.338	-765

Koncerngemensamma aktiviteter avser holding- och serviceverksamhet. Här redovisas också kostnader för omstruktureringar inom affärsområdena Sandvik Rock Tools och Sandvik Saws and Tools.

4. FINANSIERING

	1991	1990
Kassaflöde, MSEK	824	1.486
Likvida medel 31.12, MSEK	4.814	5.251
Lån 31.12, MSEK	2.790	3.380
Räntenetto, MSEK	328	218
Finansnetto inkl. valutakurs- differenser, MSEK	349	355
Soliditet, %	56	54
Skuldsättningsgrad, ggr	0,3	0,4
Eget kapital efter föreslagen utdelning, MSEK	12.048	11.465
Eget kapital per aktie efter före- slagen utdelning, SEK	221:20	210:60

För definitioner se sid. 30.

Nettofinansieringen från rörelsen uppgick till 2.337 MSEK (2.818). Kassaflödet blev 824 MSEK (1.486).

Räntenettet uppgick till 328 MSEK. Det har belastats med en reserv för resterande belopp, 37 MSEK, av en reversfordran på Finansor Holding AB.

Under 1991 har Sandvik tillämpat kursräkning av nettotillgångar i alla större dotterbolag som ligger i länder som icke knutit sin valuta till ECU.

Genom konverteringar av 1985 års konvertibla lån till anställda ökade antalet aktier med 34.435 st. och utgjorde vid årets slut 54.470.960 st. Detta ökade eget kapital med 2,7 MSEK varav 0,9 MSEK aktiekapital och 1,8 MSEK reservfond.

Förslag att samtliga bundna aktier i Sandvik AB skall bli fria kommer att föreläggas bolagsstämman 22 maj 1992.

5. INVESTERINGAR

	1991	1990
Investeringar i anläggningar, MSEK	1.021	1.161
D:o i % av fakturering	5,8	6,4
Företagsförvärv, MSEK	358	28
Aktieförvärv, MSEK	381	475
Investeringar i leasingverksamhet, MSEK	1	51
Totala investeringar, MSEK	1.761	1.715
D:o i % av fakturering	10,0	9,4

I Sverige uppgick investeringarna till 557 MSEK (1.094), varav 502 MSEK (974) avser moderbolaget inklusive kommissionärsbolag.

6. FORSKNING, UTVECKLING OCH KVALITETSSÄKRING

Trots den försämrade konjunkturen avsatte Sandvik oförändrat stora resurser för forskning och utveckling. Nya hårdmetall- och stålsorter har krävt grundläggande materialforskning samt utveckling av de processer där de nya materialen bearbetas.

Systemen för kvalitetssäkring utvecklas kontinuerligt. Till tidigare certifikat från bland andra American Society of Mechanical Engineers (ASME) har Sandvik Steel i Sandviken erhållit ett nytt godkännande från British Standards Institution (BSI), nu enligt den nya normen ISO 9001, vilket även innefattar produktutveckling. Andra tillverkande och säljande bolag inom koncernen har också under 1991 certifierats av tredje part.

Koncernens kostnader 1991 för forskning, utveckling och kvalitetssäkring ökade med 6% till 930 MSEK (877), vilket utgjorde 5,3% (4,8) av faktureringen.

7. PERSONAL

	1991	1990
Antal anställda 31.12	26.237	25.781
Medelantal anställda		
Kvinnor	4.930	5.145
Män	20.385	21.228
Totalt	25.315	26.373

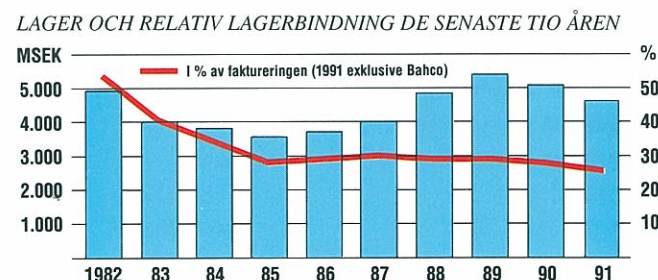
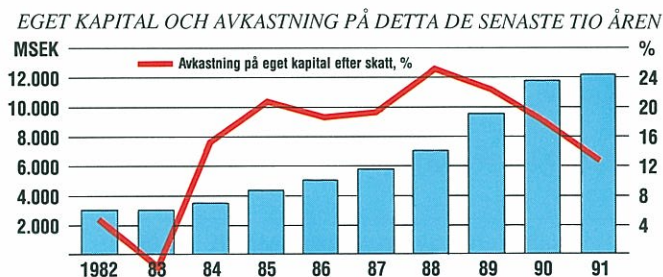
Årets förvärv av företag ökade antalet anställda med 2.277 personer, huvudsakligen genom Bahco Verktygsgruppen som förvärvades 30 december. För jämförbara verksamheter minskade antalet anställda med 1.821 personer (1990 en minskning med 1.132 personer).

De största minskningarna har skett vid anläggningarna i Sverige, Storbritannien, USA och Brasilien.

Antalet anställda i moderbolaget och kommissionärsbolagen uppgick den 31.12 1991 till 8.369 personer (8.946). Koncernens antal anställda i Sverige den 31.12 1991 uppgick till 9.869 personer (10.288).

Antalet anställda inom de olika affärsområdena framgår av kommentarer per affärsområde sid. 7-19.

Uppgifter om personalkostnader samt medelantalet anställda i Sverige och utomlands återfinns på sid. 37.

KONCERNENS RESULTATRÄKNING

	1991	1990
Belopp i MSEK		
Fakturerad försäljning Not 2	17.558	18.256
Tillverknings-, försäljnings- och administrationskostnader Not 3	-15.125	-15.157
Resultatandel till anställda	-	-12
RÖRELSERESULTAT FÖRE AVSKRIVNINGAR	2.433	3.087
Avskrivningar enligt plan Not 4	-824	-769
RÖRELSERESULTAT EFTER AVSKRIVNINGAR	1.609	2.318
Resultatandelar i intressebolag Not 7	-36	20
Utdelning på aktier	17	-
Ränteintäkter Not 5	764	742
Räntekostnader Not 5	-436	-524
Kursdifferenser på lån Not 6	4	137
RESULTAT EFTER FINANSIELLA INTÄKTER OCH KOSTNADER	1.922	2.693
Minoritetsandel Not 7	-107	-131
Extraordinära intäkter Not 8	94	223
Extraordinära kostnader Not 8	-224	-108
Extraordinära poster i intressebolag	-9	34
RESULTAT EFTER EXTRAORDINÄRA INTÄKTER OCH KOSTNADER	1.676	2.711
Upplupna skatter	-290	-589
Beräknade framtida skatter Not 22	-222	+263
Andel i intressebolags skatter	1	-5
ÅRETS KONCERNRESULTAT	1.165	2.380

KONCERNENS BALANSRÄKNING

TILLGÅNGAR	1991	1990
Belopp i MSEK		
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR		
Kassa och bank	822	1.739
Obligationer och andra kortfristiga placeringar Not 9	3.992	3.512
Kundväxlar	545	520
Kundfordringar	2.941	2.998
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	369	292
Övriga kortfristiga fordringar	820	697
Varulager	4.923	5.046
	14.412	14.804
SPÄRRKONTON FÖR FONDAVSÄTTNINGAR Not 10	5	5
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR		
Aktier och andelar Not 11	1.014	833
Kapitalandelar i intressebolag	187	322
Långfristiga fordringar Not 12	253	301
Goodwill och andra immateriella tillgångar Not 13	140	90
Pågående anläggningsarbeten	278	266
Maskiner och inventarier Not 14	5.062	4.830
Fastigheter Not 14	1.788	1.610
	8.722	8.252
SUMMA TILLGÅNGAR	23.139	23.061
Ställda panter Not 15	1.309	1.318

SKULDER OCH EGET KAPITAL	1991	1990
Belopp i MSEK		
KORTFRISTIGA SKULDER		
Växelskulder	226	177
Leverantörskulder	866	1.040
Skatteskulder	276	383
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	1.460	1.337
Kortfristiga lån	1.211	1.472
Övriga kortfristiga skulder	799	684
	4.838	5.093
LÅNGFRISTIGA SKULDER		
Långfristiga lån	1.579	1.908
Avsatt till pensioner	1.236	1.410
Latent skatteskuld	2.234	1.978
Övriga långfristiga skulder	191	220
	5.240	5.516
KONVERTERINGSLÅN	45	48
MINORITETSANDEL I EGET KAPITAL	478	476
EGET KAPITAL		
Bundet eget kapital:		
Aktiekapital	1.362	1.361
Bundna reserver	4.535	4.446
	5.897	5.807
Fritt eget kapital:		
Fria reserver	5.479	3.741
Årets omräkningsdifferens	-3	-
Årets koncernresultat	1.165	2.380
	6.641	6.121
Summa eget kapital	12.538	11.928
SUMMA SKULDER OCH EGET KAPITAL	23.139	23.061
Ansvarsförbindelser	406	372

KONCERNENS FINANSIERINGSANALYS

	1991	1990
Belopp i MSEK		
INTERNT TILLFÖRDA MEDEL		
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader	1.922	2.693
Återläggning av icke utdelade resultatandelar i intressebolag	41	-17
Återläggning av avskrivningar	824	769
Återläggning av realiserade kursdifferenser på lån	13	-18
Extraordinära intäkter och kostnader	-135	109
Återläggning av realisationsresultat på avyttrade aktier och anläggningar	171	-139
Förändring av spärrkonton för fondavsättningar samt likviditetskonto i Riksbanken	2	83
Upplupna skatter	-316	-649
Utdelningar	-489	-432
Summa internt tillförda medel	2.033	2.399
FÖRÄNDRING AV RÖRELSEKAPITAL		
Förändring av lager	562	356
Förändring av kortfristiga fordringar	-66	174
Förändring av räntefria rörelseskulder	-192	-111
Summa rörelsekapitalförändring	304	419
NETTOFINANSIERING FRÅN RÖRELSEN	2.337	2.818
NETTOINVESTERINGAR		
Förvärv av företag och aktier	-739	-503
Förvärv av anläggningar	-1.021	-1.161
Investeringar i leasingverksamhet	-1	-51
Försäljning av företag	171	320
Försäljning av anläggningar	77	63
Nettoinvesteringar	-1.513	-1.332
KASSAFLÖDE	824	1.486
EXTERNT TILLFÖRDA/ANVÄNDA MEDEL		
Eget kapital:		
Förändring genom konvertering av lån	3	3
Lån:		
Förändring av kortfristiga lån	-435	-990
Förändring av långfristiga lån	-376	-370
Förändring av konvertibelt lån	-3	-3
Summa lån	-814	-1.363
Övrig finansiering netto:		
Förändring av långfristiga fordringar	-48	5
Förändring av pensionsskuld	-264	160
Förändring av övriga långfristiga skulder	-29	24
Summa övrig finansiering netto	-341	189
SUMMA EXTERNT TILLFÖRDA/ANVÄNDA MEDEL	-1.152	-1.171
Omräkningsdifferenser m.m.	-109	40
FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL	-437	355

REDOVISNING MODERBOLAGET

MODERBOLAGETS RESULTATRÄKNING (NOT 1)

Belopp i MSEK	1991	1990
Fakturerad försäljning	6.906	7.098
Tillverknings-, försäljnings- och administrationskostnader	-6.211	-6.280
Resultatandel till anställda	-	-12
RÖRELSERESULTAT FÖRE AVSKRIVNINGAR	695	806
Avskrivningar enligt plan	-294	-276
RÖRELSERESULTAT EFTER AVSKRIVNINGAR	401	530
Finansiella poster:		
Utdelning på aktier, dotterföretag	978	945
Utdelning på aktier, andra företag	14	2
Räntor från dotterföretag	11	6
Övriga ränteintäkter	143	252
Räntor till dotterföretag	-244	-283
Övriga räntekostnader	-190	-207
Kursdifferenser på lån	4	146
RESULTAT EFTER FINANSIELLA INTÄKTER OCH KOSTNADER	1.117	1.391
Extraordinära intäkter	6	386
Extraordinära kostnader	-184	-515
RESULTAT FÖRE BOKSLUTS- DISPOSITIONER OCH SKATTER	939	1.262
Bokslutsdispositioner:		
Skillnad mellan bokföringsmässiga och planenliga avskrivningar	114	-35
Förändring av varulagerreserv	945	28
Förändring av investeringsfond ..	44	418
Förändring av uppskovsbelopp för lagerreserv m.m.	-900	-
Förändring av valutakursreserv ..	75	-75
Förändring av internvinstreserv ..	214	21
Övriga bokslutsdispositioner	32	23
Koncernbidrag	-633	-484
RESULTAT FÖRE SKATTER	830	1.158
Upplupna skatter	-	-62
Beräknade framtida skatter	-14	-20
ÅRETS NETTORESULTAT	816	1.076

MODERBOLAGETS FINANSIERINGSANALYS

Belopp i MSEK	1991	1990
INTERNT TILLFÖRDA MEDEL		
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter	939	1.262
Återläggning av avskrivningar	294	276
Återläggning av orealiserade kursdifferenser på långfristiga lån och fordringar	42	-47
Återläggning av realisationsresultat på avytttrade aktier och anläggningar	190	-289
Förändring av spärkonto för fondavsätt- ningar samt likviditetskonto i Riksbanken	-	49
Upplupna skatter	-	-62
Utdelningar	-463	-408
Koncernbidrag	-633	-484
Summa internt tillförda medel	369	297
FÖRÄNDRING AV RÖRELSEKAPITAL		
Förändring av lager	257	52
Förändring av kortfristiga fordringar	152	-269
Förändring av räntefria rörelseskulder ...	491	-556
Summa rörelsekapitalförändring	900	-773
Nettofinansiering från rörelsen	1.269	-476
NETTOINVESTERINGAR		
Förvärv av företag och aktier	-364	-444
Förvärv av anläggningar	-403	-530
Förändring av moderbolagets långfristiga engagemang i dotterföretag	-88	-128
Försäljning av företag	8	220
Försäljning av anläggningar	11	748
Nettoinvesteringar	-836	-134
Kassaflöde	433	-610
EXTERNT TILLFÖRDA/ANVÄNDA MEDEL		
Eget kapital:		
Förändring genom konvertering av lån ..	3	3
Lån:		
Förändring av kortfristiga lån	-227	-276
Förändring av långfristiga lån	-225	-264
Förändring av konvertibelt lån	-3	-3
Summa lån	-455	-543
Övrig finansiering netto:		
Förändring av långfristiga fordringar	14	-90
Förändring av pensionsskuld	-270	110
Förändring av långfristiga skulder	-35	-15
Summa övrig finansiering netto	-291	5
SUMMA EXTERNT TILLFÖRDA/ ANVÄNDA MEDEL	-743	-535
Förändrade likvida medel	-310	-1.145

MODERBOLAGETS BALANSRÄKNING (NOT 1)

Belopp i MSEK	1991	1990
TILLGÅNGAR		
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR		
Kassa och bank	15	91
Obligationer och andra kortfristiga placeringar Not 9	658	892
Fordringar på dotterföretag	302	434
Kundfordringar	412	438
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	242	196
Övriga kortfristiga fordringar	110	150
Varulager	2.003	2.260
	3.742	4.461
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR		
Aktier och andelar i dotterföretag Not 11	4.203	4.077
Aktier och andelar i andra företag Not 11	759	660
Fordringar på dotterföretag	392	335
Övriga långfristiga fordringar Not 12	116	133
Immateriella tillgångar Not 13	-	9
Pågående anläggningsarbeten	118	175
Maskiner och inventarier Not 14	1.618	1.481
Fastigheter Not 14	299	305
	7.505	7.175
SUMMA TILLGÅNGAR	11.247	11.636
Ställda panter Not 15	518	522

	1991	1990
SKULDER OCH EGET KAPITAL		
KORTFRISTIGA SKULDER		
Leverantörsskulder	307	395
Skatteskulder	95	35
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	568	648
Kortfristiga lån Not 17	222	449
Övriga kortfristiga skulder till dotterföretag	2.450	1.854
Övriga kortfristiga skulder till andra Not 16	109	106
	3.751	3.487
LÅNGFRISTIGA SKULDER		
Långfristiga lån Not 17	71	257
Avsatt till pensioner Not 18	813	1.083
Skulder till dotterföretag	-	5
Latent skatteskuld Not 21	150	136
Övriga långfristiga skulder	41	76
	1.075	1.557
KONVERTERINGSLÅN Not 24	14	17
OBESKATTADE RESERVER		
Ackumulerade avskrivningar utöver plan Not 19	1.357	1.471
Varulagerreserv Not 20	-	945
Investeringsfond Not 20	-	44
Uppskovsbelopp för lagerreserv m.m. Not 20	900	-
Valutakursreserv Not 20	-	75
Internvinstreserv Not 20	-	214
Övriga obeskattade reserver Not 20	19	51
	2.276	2.800
EGET KAPITAL Not 23		
Bundet eget kapital:		
Aktiekapital (54.470.960 aktier à nominellt 25 SEK) Not 24	1.362	1.361
Reservfond	276	274
	1.638	1.635
Fritt eget kapital:		
Balanserade vinstmedel	1.677	1.064
Årets nettoresultat	816	1.076
	2.493	2.140
Summa eget kapital	4.131	3.775
SUMMA SKULDER OCH EGET KAPITAL		
	11.247	11.636
Ansvarförbindelser Not 25	429	496

REDOVISNINGSPRINCIPER

ALLMÄNT

Sandvik beaktar i denna årsredovisning i allt väsentligt de riktlinjer som utfärdats av IASC och, för internationellt verksamma företag, av OECD.

Redovisningsprinciperna har ej ändrats inom koncernen sedan föregående bokslut.

KONCERNREDOVISNING

Koncernbokslutet omfattar moderbolaget och de bolag i vilka moderbolaget har mer än hälften av rösterna eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande.

Bokslutet upprättas enligt förvärvsmetoden, vilket innebär att dotterbolagens vinstmedel inräknas i koncernens egna kapital endast i den mån de uppkommit efter den tidpunkt då dotterbolaget förvärvades.

Övervärde på aktier i förvärvade dotterföretag (den skillnad som uppstår genom att anskaffningskostnaden är större än det förvärvade bolagets egna kapital inklusive andel i obeskattade reserver) fördelas på anläggningar och goodwill. Övervärde i anläggningar avskrivs i enlighet med vad som redovisas nedan under anläggningar. Goodwill avskrivs med minst 10% per år.

Undervärde på aktier i förvärvade dotterföretag (den skillnad som uppstår genom att anskaffningskostnaden är mindre än det förvärvade bolagets egna kapital inklusive andel i obeskattade reserver), s.k. badwill, balanseras som skuld och upplöses enligt en i varje specifikt fall upprättat plan.

Omräkning till svenska kronor av de utländska dotterbolagens balans- och resultaträkningar följer IAS 21 (International Accounting Standard 21, Accounting for the Effects of Changes in Foreign Exchange Rates) och FAS 52 (Financial Accounting Standard No 52, Foreign Currency Translation).

För flertalet utländska dotterbolag är den lokala valutan den naturliga valutan för bolagens kassaflöden, och den är därför behandlad som deras s.k. funktionella valuta. Dessa bolags balansräkningar omräknas till balansdagens kurs och resultaträkningar till årets genomsnittskurs. Den differens som därvid uppkommer mellan årets resultat i balansräkningen och årets resultat i resultaträkningen redovisas i en särskild post under eget kapital.

Till posten eget kapital har förts de förändringar av koncernens egna kapital, som uppstår på grund av ändringar i balansdagskurserna från föregående årsskifte, samt, efter beaktande av skatteeffekter, kursvinster och kursförluster på de terminskontrakt, vilka tjänar som kurssäkring för koncernens nettoinvesteringar i utländska dotterbolag. Sandvik har tillämpat sådan kurssäkring under hela 1991 för alla större bolag som ligger i länder som icke knutit sin valuta till ECU.

För flertalet utländska bolag som är verksamma i höginflationsländer har en omräkning till svenska kronor

gjorts så att man mäter resultatet på i stort sett samma sätt som om deras verksamhet bedrivits i Sverige. Detta innebär i huvudsak att dessa företags verksamhet redovisas i svenska kronor med omräkning enligt den s.k. monetary/non-monetary-metoden. De omräkningsdifferenser som härvid uppstår har i sin helhet förts över resultaträkningen. De finansiellt relaterade omräkningsdifferenserna ingår i finansiella intäkter och kostnader. De rörelserelaterade omräkningsdifferenserna ingår i tillverknings-, försäljnings- och administrationskostnader.

Kapitalandelsmetoden används vid redovisningen av mer betydande aktieinnehav i företag med anknytning till koncernens rörelse där moderbolaget direkt eller indirekt har minst 20% och högst 50% av rösträtten ("intressebolag"). I balansräkningen redovisas under rubriken kapitalandelar i intressebolag anskaffningskostnaden för aktier ökad eller minskad med andel i resultat, och med avdrag för goodwill-avskrivning och erhållen utdelning. Justering görs även för eventuell internvinst. I resultaträkningen redovisas koncernens andel av intressebolagens resultat. Erhållen utdelning från intressebolag ingår således ej i utdelning på aktier. Om extraordinära poster är av betydelse vid beräkningen av resultatandelar redovisas de som extraordinära poster i intressebolag.

Koncernen redovisar det egna kapitalet samlat under en rubrik, vari således även ingår andelen eget kapital i obeskattade reserver. Andelen skatt i dessa ingår under rubriken latent skatteskuld. Andelen skatt har beräknats med en individuell skattesats för varje land där koncernen har bolag, för Sverige 30%. I koncernens resultaträkning uppdelas ändringen av obeskattade reserver och redovisas dels i beräknade framtida skatter, dels i årets koncernresultat.

Vid klassificeringen av eget kapital i koncernen som bundet respektive fritt har som fritt kapital betraktats från respektive bolag utdelningsbart kapital, förutsatt att det belopp med vilket bolaget bidrar till koncernens egna kapital är positivt. Till det fria kapitalet har dock ej hänförs högre belopp än det med vilket bolaget ingår i koncernens egna kapital. Vid bedömningen av utdelningsbarhet har betalningsrestriktioner beaktats och avdrag gjorts för nettoeffekten av förekommande utdelningsskatter. Resterande eget kapital utgör bundet kapital.

Företag som förvärvats under året redovisas i resultaträkningen endast för tiden fr.o.m. förvärvstillfället. Företag som avyttrats under året redovisas i resultaträkningen fram till avyttringstillfället. Den koncernmässiga realisationseffekten av avyttringen, vilken redovisas som en extraordinär post, har justerats för nettoresultatet fram till avyttringsdagen.

I koncernresultaträkningen redovisas de finansiella kostnaderna hänförliga till leasingobjekt bland rörelsens kostnader.

FINANSIERINGSANALYS. REDOVISNING AV FÖRVÄRV OCH AVYTTRING AV DOTTERFÖRETAG

Köpeskillingen för förvärvade respektive avyttrade bolag redovisas i finansieringsanalysen under rubriken förvärv av företag respektive försäljning av företag. De tillgångar och skulder som de förvärvade respektive avyttrade bolagen hade vid förvärvet respektive försäljningen ingår ej i finansieringsanalysens redovisning av rörelsekapitalförändring, nettoinvesteringar och externt använda/tillförda medel.

VÄRDERINGSPRINCIPER

Obligationer och andra kortfristiga placeringar

Obligationer och andra kortfristiga placeringar har värderats till det lägsta av anskaffningsvärdet och marknadsvärdet på balansdagen. Vid värderingen har denna princip tillämpats på portföljen som helhet, vilket innebär att realiserade förluster har avräknats mot realiserade vinster. Eventuell överskjutande förlust avdrages från räntetäckningar medan en eventuell vinst däremot ej redovisas.

Fordringar och skulder i utländsk valuta hos svenska och utländska koncernföretag

Fordringar och skulder i utländsk valuta omräknas i de enskilda företagen efter balansdagens valutakurser. I de fall terminssäkring av valutor har förekommit har terminskursen använts.

Kursvinster eller kursförluster på kortfristiga fordringar och skulder redovisas i rörelseresultatet medan kursvinster eller kursförluster på långfristiga fordringar och skulder samt på moderbolagets kortfristiga låneskulder redovisas under rubriken kursdifferenser i resultaträkningen.

Orealiserade kursvinster på långfristiga fordringar och skulder avsätts i moderbolaget till en valutakursreserv bland obeskattade reserver.

Varulager

Varulager värderas enligt lägsta värdets princip, dvs. till det lägsta av anskaffningskostnad enligt FIFO-principen, återanskaffningskostnad eller nettoförsäljningsvärde.

Anläggningar

Anläggningar redovisas efter avdrag för ackumulerade planenliga avskrivningar. Planenliga avskrivningar i industrirörelsen baseras på anläggningarnas anskaffningsvärde och beräknad ekonomisk livslängd; för maskiner och inventarier normalt mellan 5 och 15 år, för byggnader mellan 10 och 50 år samt för markanläggningar 20 år. För datautrustning tillämpas en degressiv avskrivning baserad på en livslängd av 3-5 år. Planenliga avskrivningar i leasingrörelsen inom dotterbolaget Sandvik Leasing AB baseras på den affärsmässiga upplägningen i respektive leasingavtal vilket innebär progressiv avskrivning enligt annuitetsmodell. Skillnaden mellan bokföringsmässiga och planenliga ackumulerade avskrivningar redovisas som

obeskattad reserv i det enskilda bolaget.

Avskrivning på oavskrivet belopp av ackumulerade uppskrivningar för byggnader sker med 2% på ursprunglig uppskrivning.

Intäktsredovisning och vinstavräkning

Försäljningsintäkter redovisas vid leverans med avdrag för mervärdeskatt, rabatter och returerna. Fakturerad försäljning och vinst från långfristiga kontrakt avräknas när slutfakturering sker.

Obeskattade reserver

Obeskattade reserver redovisas endast för moderbolaget. I koncernens redovisning uppdelas de i latent skatteskuld och eget kapital.

Skatter

Upplupna skatter i resultaträkningen avser upplupna inkomstskatter för koncernens olika företag under redovisningsåret, beräknade i enlighet med de skatteregler och de redovisningsprinciper som gäller i de länder där vinster har uppkommit.

I upplupna skatter ingår betalda utländska kupongskatter för aktieutdelning till moderbolaget eller andra koncernföretag.

Beräknade framtida skatter avser skatt som skjuts på framtiden p.g.a. avsättning till obeskattade reserver och andel i underskott i delägda kommanditbolag.

Under rubriken latent skatteskuld i balansräkningen redovisas följande tre skatteskulder:

- Latent skatteskuld i upparbetade obeskattade reserver.
- Latent skatteskuld i förvärvade obeskattade reserver.
- Skatt som skjuts på framtiden till följd av andel i nettoförluster i delägda kommanditbolag.

Skatteskulden är beräknad med en individuell skattesats för varje bolag som har avsatt obeskattade reserver.

I finansieringsanalysen ingår ej beräknade framtida skatter, ej heller ändring av latent skatteskuld.

DEFINITIONER

Resultat per aktie

Resultat efter finansiella intäkter och kostnader med avdrag för beräknad skatt och minoritetsintresse dividerat med genomsnittligt antal utestående aktier under året. Vid skatteberäkningen har, såväl för positiva som negativa poster, tillämpats de för olika koncernbolag gällande skattesatserna. För Sverige är skattesatsen 30% år 1991 (40% 1990).

Resultat per aktie inklusive extraordinära intäkter och kostnader

Resultat efter extraordinära intäkter och kostnader med avdrag för beräknad skatt dividerat med genomsnittligt antal utestående aktier under året.

Resultat per aktie efter betald skatt

Resultat efter finansiella intäkter och kostnader med avdrag för minoritetsintresse och upplupna skatter dividerat med genomsnittligt antal utestående aktier under året.

Soliditet

Eget kapital inklusive minoritetsintressen i relation till totalt kapital.

Skuldsättningsgrad

Räntebärande kort- och långfristiga skulder (inklusive pensionsskuld) dividerat med eget kapital med tillägg för minoritetsintresse.

Kapitalomsättningshastighet

Fakturerings i relation till genomsnittligt totalt kapital.

Avkastning på eget kapital efter skatt

Resultat efter finansiella intäkter och kostnader med avdrag för beräknad skatt och minoritetsandel i procent av genomsnittligt eget kapital efter avdrag för föreslagen utdelning.

Avkastning på sysselsatt kapital

Resultat efter finansiella intäkter och kostnader med tillägg för kostnadsräntor och kursförluster på lån och med avdrag av kursvinster på lån i procent av genomsnittligt totalt kapital exklusive kortfristiga räntefria rörelseskulder och den del av latent skatteskuld, som avser obeskattade reserver.

Tillämpning av US GAAP

(AMERIKANSKA REDOVISNINGSPRINCIPER)

Sandvik-koncernens bokslut har upprättats enligt tidigare angivna redovisningsprinciper, vilka skiljer sig från amerikanska redovisningsprinciper i följande, för Sandvik-koncernen, väsentliga avseenden:

Latent skatt

Enligt svensk redovisningspraxis görs avsättningar för latent skatter med en annan teknik än genom s.k. deferred taxes.

Uppskrivning av tillgångar

Svenska redovisningsprinciper medger i vissa situationer uppskrivning av anläggningstillgångarna utöver anskaffningskostnaden. Detta påverkar även de avskrivningar som görs på anläggningstillgångarna. Sådana uppskrivningar tillåts inte av amerikanska redovisningsprinciper.

Aktivering av räntekostnader

Amerikanska redovisningsprinciper kräver att räntekostnader som uppstått i samband med finansiering av ny-uppförda anläggningstillgångar aktiveras och skrivs av enligt plan medan räntekostnader för finansiering av tillverkning av produkter för försäljning ej får ingå i lagervärdet.

Pensionskostnader m.m.

Skillnader mellan amerikansk och svensk praxis för

redovisning av pensionskostnader föreligger främst i valet av diskonteringsränta samt i det förhållandet att kapitalvärdeberäkning utgår från beräknad lön vid pensioneringstillfället. Generellt kan bedömas att den årliga pensionskostnaden beräknad enligt de amerikanska reglerna skulle understiga årskostnaden för PRI-planen enligt svensk praxis. Skillnaden har dock ej kvantifierats och ingår ej i efterföljande avstämning.

Åtagande gentemot pensionärer

Enligt den amerikanska redovisningsrekommendationen FAS 106 skall företag från och med 1993 reservera kostnaderna för sina åtaganden avseende pensionärens förmåner utöver pension. En sådan reservation har ej gjorts 1991 inom Sandviks amerikanska dotterbolag eller övriga delar av koncernen.

Övrigt

Andra områden där tillämpning av amerikanska redovisningsprinciper för Sandvik-koncernen medför icke oväsentliga skillnader avser behandlingen av långfristiga fordringar och skulder med ej marknadsmässig förräntning samt generella reserveringar.

Tillämpning av amerikanska redovisningsprinciper innebär följande approximativa ändringar av Sandvik-koncernens redovisade nettovinst, vinst per aktie och eget kapital:

(Belopp i MSEK där ej annat anges)	1991	1990
Årets vinst enligt koncernresultaträkningen	1.165	2.380
Ökning/minskning för		
Latent skatt	88	153
Uppskrivningar	4	5
Aktivering av räntekostnader	29	-6
Orealiserade kursvinster på lån	-	-120
Övriga justeringar	-22	14
Beräknad nettovinst enligt amerikanska redovisningsprinciper	1.264	2.426
Beräknad vinst per aktie efter full konvertering av utestående konverteringslån, enligt amerikanska redovisningsprinciper, SEK	23:15	44:40
Eget kapital enligt koncernbalansräkningen	12.538	11.928
Ökning/minskning för		
Latent skatt	214	126
Uppskrivningar	-316	-322
Aktivering av räntekostnader	75	46
Övriga justeringar	108	130
Beräknat eget kapital enligt amerikanska redovisningsprinciper	12.619	11.908
Beräknat eget kapital per aktie enligt amerikanska redovisningsprinciper, SEK	222:65	210:25

NOTER OCH KOMMENTARER

KONCERNENS OCH MODERBOLAGETS BOKSLUT (Belopp i MSEK, där ej annat anges)

NOT 1. Kommissionärsbolagsförhållanden, moderbolaget

Verksamheten i Sverige bedrivs till stor del genom kommissionärsbolag. Nedan angivna bolag har under 1991 bedrivit rörelse under egna namn, men uteslutande för moderbolagets räkning. Moderbolaget redovisar, med undantag för vissa fastigheter, samtliga tillgångar och skulder jämte intäkter och kostnader, som uppstår i kommissionärsrörelsen, i sitt bokslut.

Bolag vilka under 1991 bedrivit rörelse i kommission för moderbolagets räkning: AB Bushman, Guldsmedshytte Bruks AB, Kapman AB, Sandvik Automation Skandinavien AB, AB Sandvik Belts, Sandvik Car-

bide Production AB, AB Sandvik Central Service, AB Sandvik Coromant, Sandvik Coromant Skandinavien AB, AB Sandvik Hand Tools, AB Sandvik Hard Materials, Sandvik Hard Materials Norden AB, AB Sandvik Information Systems, AB Sandvik International, AB Sandvik Metal Saws, AB Sandvik Rock Tools, Sandvik Rock Tools Skandinavien AB, AB Sandvik Saws and Tools, AB Sandvik Steel, Sandvik Stål Försäljnings AB, Sandvik Sågar och Verktyg Skandinavien AB, Sandvik Windsor AB, AB Sandvik Öberg, AB Swedish Metal Saws.

NOT 2. Fakturerad försäljning och moderbolagets inköp

I beloppen för fakturerad försäljning ingår övriga rörelseintäkter enligt följande:

	Koncernen		Moderbolaget	
	1991	1990	1991	1990
Övriga rörelseintäkter	16	20	128	166

Av moderbolagets fakturerade försäljning avsåg 4.948 MSEK (4.979), dvs. 72% (70) försäljning till koncernföretag. Exportandelen utgjorde 86% (83). Av moderbolagets varuinköp hänförde sig 275 MSEK (281), dvs. 8% (8) till koncernföretag.

NOT 3. Forskning, utveckling och kvalitetssäkring

	Koncernen		Moderbolaget	
	1991	1990	1991	1990
Kostnader för				
forskning och utveckling	690	647	473	448
kvalitetssäkring	240	230	126	121
Totalt	930	877	599	569

Samtliga utgifter för forsknings- och utvecklingsarbete samt kvalitetssäkring redovisas som kostnader när de uppkommer.

NOT 4. Avskrivningar

KONCERNEN	Goodwill och andra immateriella tillgångar		Maskiner och inventarier		Industri- och bostadsbyggnader		Markanläggningar		Totalt	
	1991	1990	1991	1990	1991	1990	1991	1990	1991	1990
Avskrivningar enligt plan	-38	-26	-705	-669	-79	-73	-2	-1	-824	-769
MODERBOLAGET										
Avskrivningar enligt plan	-8	-3	-273	-259	-13	-13	-	-1	-294	-276
Skillnad mellan bokföringsmässiga och planenliga avskrivningar	-	-	100	-150	-9	-24	-	-	91	-174
Bokföringsmässiga avskrivningar varav avskrivningar mot fonder	-8	-3	-173	-409	-22	-37	-	-1	-203	-450
	-	-	-26	-366	-18	-33	-	-	-44	-399

NOT 5. Ränteintäkter och räntekostnader

	Koncernen		Moderbolaget	
	1991	1990	1991	1990
Ränteintäkter brutto på placeringar	680	814	143	252
Korrigerig omräkningsdifferenser	-22	-72	-	-
Övriga ränteintäkter	106	-	-	-
Ränteintäkter	764	742	143	252
Räntekostnader på pensionsskuld	-157	-151	-127	-125
Övriga räntekostnader brutto	-285	-390	-63	-82
Korrigerig omräkningsdifferenser	+6	+17	-	-
Räntekostnader	-436	-524	-190	-207

Korrigerig omräkningsdifferenser avser eliminering av inflationsförluster och inflationsvinster på räntegenererande monetära tillgångar och räntebärande monetära skulder i höginflationsländer.

Sandvik Leasing ABs räntekostnader hänförliga till leasingobjekt redovisas bland koncernens tillverknings-, försäljnings- och administrationskostnader. (Sandvik Leasing ABs räntekostnader uppgick 1991 till -161 MSEK och 1990 till -158 MSEK.)

Övriga ränteintäkter avser dels periodiserad terminspremie för terminskontrakt som tjänar som kurssäkring för koncernens nettotillgångar i utländska dotterbolag, dels vinster och förluster på terminskontrakt som ej tjänar som kurssäkring av tillgångar eller skulder.

NOT 6. Kursdifferenser på lån

Här redovisas kursdifferenser på långfristiga fordringar och skulder samt på moderbolagets kortfristiga låneskulder.

	Koncernen		Moderbolaget	
	1991	1990	1991	1990
Förändring av orealiserade kursdifferenser på lån	35	45	6	75
Kursdifferenser på lån som realiserats i samband med amorteringar	-31	92	-2	71
	4	137	4	146

NOT 7. Minoritetsandelar. Resultatandelar i intresseföretag

Väsentliga minoritetsintressen föreligger i följande bolag: Seco Tools AB (minoritet 38%), CERMEP S.A. (49%), Sandvik Asia Ltd. (45%), Barrenas Sandvik Andina S.A. (32%).

Följande bolag räknas som intresseföretag i koncernen: Avesta Sandvik Tube AB (25%), Balzers Sandvik Coating AB (49%), Bonastre S.A. (50%), Devillé S.A. (35%), Eurotungstene Poudre S.A. (49%), Fagersta-Seco AB (31%), Fagersta Stainless AB (50%).

NOT 8. Extraordinära intäkter och kostnader

	Koncernen		Moderbolaget	
	1991	1990	1991	1990
Extraordinära intäkter				
Realisationsvinst vid försäljning av aktier och företag	94	223	6	-
Realisationsvinst vid överlåtelse av fastigheter i samband med fastighetsreglering	-	-	-	386
	94	223	6	386
Extraordinära kostnader				
Nedskrivning av aktier och andelar	-191	-62	-150	-18
Realisationsförlust vid försäljning av aktier och företag	-	-	-	-59
Aktieägartillskott till dotterbolag	-	-	-1	-438
Realisationsförlust vid överlåtelse av fastigheter i samband med fastighetsreglering	-	-	-24	-
Diverse	-33	-46	-9	-
	-224	-108	-184	-515
Extraordinära poster i intressebolag				
Realisationsvinst vid försäljning av verksamhetsgren	-	34	-	-
Följtkostnader för avveckling av verksamhetsgren och införande av ny teknologi	-9	-	-	-

Moderbolaget genomförde 1990 en fastighetsreglering varvid industrifastigheter överläts till dotterbolagen AB Sandvik Steel och AB Sandvik Rock Tools med realisationsvinst. För att täcka engångsavskrivningar ned till koncernmässigt bokfört restvärde gavs aktieägartillskott till dessa dotterbolag.

NOT 9. Obligationer och andra kortfristiga placeringar

	Koncernen		Moderbolaget	
	1991	1990	1991	1990
Obligationer	672	990	245	757
Kortfristiga placeringar	3.320	2.522	413	135
Totalt	3.992	3.512	658	892

Förutom de i balansräkningarna redovisade tillgångarna och skulderna fanns på balansdagen kortfristiga placeringar och skulder, i koncernen på vardera 857 MSEK (1.123) och hos moderbolaget på vardera 528 MSEK (992), vilka ingår i räntearbitrageaffärer och som har kvittats mot varandra.

NOT 10. Spärrkonton för fondavsättningar

	Koncernen	
	1991	1990
Spärrkonton i Sveriges Riksbank för allmänna investeringsfonder	3	2
Övriga spärrkonton	2	3
Totalt	5	5

NOT 11. Aktier och andelar

Koncernens resp moderbolagets innehav av aktier och andelar vid utgången av 1991 framgår av specifikation på sid. 38-40.

NOT 12. Övriga långfristiga fordringar

	Koncernen		Moderbolaget	
	1991	1990	1991	1990
Förskott till leverantörer	4	2	3	2
Övriga fordringar	249	299	113	131
Totalt	253	301	116	133

NOT 13. Goodwill och andra immateriella tillgångar

	Koncernen		Moderbolaget	
	1991	1990	1991	1990
Patent och andra immateriella tillgångar	29	27	-	9
Goodwill	111	63	-	-
Totalt	140	90	-	9

NOT 14. Anläggningar

Maskiner och inventarier, byggnader, mark och markanläggningar samt jordbruks- och skogsfastigheter redovisas till nettovärde efter avskrivningar enligt plan och oavskrivet belopp av ackumulerade uppskrivningar. Ackumulerade avskrivningar härutöver redovisas av de enskilda bolagen bland obeskattade reserver under rubriken Ackumulerade avskrivningar utöver plan.

KONCERNEN	Maskiner och inventarier		Industri- och bostadsbyggnader		Jordbruks- och skogsfastigheter		Mark och markanläggningar	
	1991	1990	1991	1990	1991	1990	1991	1990
Anskaffningsvärde	10.215	9.383	2.265	1.828	1	1	296	239
Ackumulerade avskrivningar enligt plan	-5.153	-4.553	-986	-678	-	-	-25	-20
Planmässiga restvärden	5.062	4.830	1.279	1.150	1	1	271	219
Oavskrivet belopp av ackumulerade uppskrivningar	-	-	111	114	10	10	116	116
Restvärden	5.062	4.830	1.390	1.264	11	11	387	335
Taxeringsvärden ¹⁾	-	-	891	874	11	11	130	129

¹⁾ Uppgifterna avser den svenska koncern delen. Bokförda värdet av fastigheter i utländska dotterföretag uppgick till 926 MSEK (790).

MODERBOLAGET	Maskiner och inventarier		Industri- och bostadsbyggnader		Jordbruks- och skogsfastigheter		Mark och markanläggningar	
	1991	1990	1991	1990	1991	1990	1991	1990
Anskaffningsvärde	3.883	3.575	380	395	1	1	26	32
Ackumulerade avskrivningar enligt plan	-2.265	-2.094	-153	-161	-	-	-5	-12
Planmässiga restvärden	1.618	1.481	227	234	1	1	21	20
Oavskrivet belopp av ackumulerade uppskrivningar	-	-	-	-	10	10	40	40
Restvärden	1.618	1.481	227	234	11	11	61	60
Ackumulerade avskrivningar utöver plan	-1.313	-1.413	-39	-45	-	-	-5	-13
Bokförda värden	305	68	188	189	11	11	56	47
Taxeringsvärden	-	-	198	198	11	11	43	44

NOT 15. Ställda panter

	Koncernen		Moderbolaget	
	1991	1990	1991	1990
Fastighetsinteckningar	709	714	85	89
Företagsinteckningar	600	604	433	433
Totalt	1.309	1.318	518	522

Härutöver har pantsatts fordringar avseende räntearbitrageaffärer. Jämför not 9.

NOT 16. Övriga kortfristiga skulder

	Koncernen		Moderbolaget	
	1991	1990	1991	1990
Förskott från kunder	90	67	-	1
Övriga kortfristiga skulder	709	617	109	105
Totalt	799	684	109	106

NOT 17. Koncernexterna lån

	Koncernen		Moderbolaget	
	1991	1990	1991	1990
Kortfristiga lån				
Euro Commercial Paper och Euronotes	31	171	-	171
Amortering inom ett år av långfristiga lån	313	398	222	278
Övriga kortfristiga lån	867	903	-	-
Summa kortfristiga lån	1.211	1.472	222	449
Långfristiga lån				
Obligationslån	35	23	13	14
Förlagslån	11	15	-	-
Övriga lån	1.533	1.870	58	243
Summa långfristiga lån	1.579	1.908	71	257
Samtliga lån	2.790	3.380	293	706

NOT 18. Avsatt till pensioner

	Koncernen		Moderbolaget	
	1991	1990	1991	1990
Avsatt till PRI-pensioner	905	1.140	771	1.039
Avsatt till övriga pensioner	331	270	42	44
Totalt	1.236	1.410	813	1.083

NOT 19. Moderbolagets ackumulerade avskrivningar utöver plan

	Maskiner och in- ventarier	Industri- och bostads- byggnader	Mark- anlägg- ningar	Totalt
Redovisat vid slutet av 1990	1.413	45	13	1.471
Skillnad mellan årets bokföringsmässiga och planenliga avskrivningar	-100	9	-	-91
Återförd överavskrivning vid avyttring	-	-15	-8	-23
Redovisat vid slutet av 1991	1.313	39	5	1.357

NOT 20. Moderbolagets övriga obeskattade reserver

	Varu- lager- reserv	Allmän investe- rings- fond	Valuta- kurs- reserv	Uppskovs- belopp för lager- reserv m.m.	Intern- vinst- reserv	Övriga obe- skattade reserver
Redovisat vid slutet av 1990	945	44	75	-	214	51
lanspråktaget för investeringar i maskiner och inventarier	-	-26	-	-	-	-
industri- och bostadsbyggnader	-	-18	-	-	-	-
Övrig förändring	-945	-	-75	900	-214	-32
Redovisat vid slutet av 1991	-	-	-	900	-	19

I enlighet med lag om återföring av obeskattade reserver har avsättning gjorts till uppskovsbelopp för lagerreserv m.m. Redovisat belopp vid slutet av 1991 utgör 75% av ursprungligt belopp.

NOT 21. Latent skatteskuld

	Koncernen		Moderbolaget	
	1991	1990	1991	1990
Latent skatteskuld i obeskattade reserver i koncernens bolag	1.550	1.400	-	-
Minoritetens andel av latent skatteskuld	88	67	-	-
Reserv för framtida skatt p.g.a. underskott i delägda kommanditbolag	526	456	150	136
Latent skatteskuld i förvärvade obeskattade reserver	70	54	-	-
Totalt	2.234	1.978	150	136

NOT 22. Beräknade framtida skatter

	Koncernen		Moderbolaget	
	1991	1990	1991	1990
Uppskjuten skatt p.g.a. avsättning till obeskattade reserver i koncernens bolag	-159	-63	-	-
Beräknad framtida skatt p.g.a. andel i underskott i delägda kommanditbolag	-63	-69	-14	-20
Ändring 1990, p.g.a. ändrad skattesats, av tidigare års reserveringar för uppskjuten skatt p.g.a. avsättning till obeskattade reserver	-	395	-	-
	-222	263	-14	-20

Sandvik har under åren 1986-1989 direkt och genom delägda bolag investerat i leasingverksamhet omfattande trafikflygplan, tåg och fartyg av såväl svensk som utländsk tillverkning. Skattemyndigheterna har beträffande tre av dessa investeringar ifrågasatt gjorda värdeminskningssavdrag för åren 1988 och 1989 om sammanlagt 487 MSEK. Ärendena handläggs för närvarande i länsrätterna i Stockholms och Gävleborgs län.

Sandvik har bedömt, grundat bl.a. på två domar i Regeringsrätten i januari 1992 samt på utlåtanden från extern skatteexpertis, att det ej är nödvändigt att reservera för höjd skatt 1988 och 1989 utöver vad som redan reserverats som uppskjuten skatt enligt ovan och not 21.

Vid 1990 års taxering har av ett dotterbolag yrkat rörelseförlustavdrag om 103 MSEK återlagts av taxeringsnämnden. Detta beslut har överklagats. Bolaget har bedömt någon avsättning för skatt inte vara erforderlig.

Vidare har skattemyndigheten för ett annat dotterbolag anfört besvär över 1990 års taxering avseende utnyttjande av realisationsförluster från åren 1987 och 1988 om 170 MSEK. Inte heller i detta fall har bolaget bedömt någon avsättning för skatt vara erforderlig.

NOT 23. Förändring av eget kapital

KONCERNEN

	Aktie- kapital	Bundna reserver	Fria reserver	Omräknings- differens	Koncern- resultat	Totalt
Redovisat vid slutet av 1990	1.361	4.446	3.741	-	2.380	11.928
Förändring p.g.a. ändrade omräkningskurser 1991	-	-58	-13	-	-37	-108
Överföring av 1990 års resultat och omräkningsdifferens	-	-	2.343	-	-2.343	-
Omföring av icke utdelade resultatandelar i intressebolag	-	-48	48	-	-	-
Övriga omföringar mellan fria och bundna reserver	-	177	-177	-	-	-
Nyemissioner genom konvertering	1	2	-	-	-	3
Förändring p.g.a. uppskrivning av anläggningstillgångar	-	15	-	-	-	15
Förändring p.g.a. övergång till monetary/non-monetary-metoden för ytterligare enheter i höginflationsländer	-	1	-	-	-	1
Utdelning	-	-	-463	-	-	-463
Årets koncernresultat 1991	-	-	-	-3	1.165	1.162
Redovisat vid slutet av 1991	1.362	4.535	5.479	-3	1.165	12.538

Av det fria egna kapitalet 6.641 MSEK enligt koncernens balansräkning har sammanlagt 12 MSEK föreslagits till avsättning till bundna reserver av bolagens styrelser.

Uppgifter om aktiekapital och konverteringslån lämnas i not 24 nedan.

MODERBOLAGET

	Aktie- kapital	Reserv- fond	Balanserade vinstmedel	Netto- resultat	Totalt
Redovisat vid slutet av 1990	1.361	274	1.064	1.076	3.775
Överföring av 1990 års resultat	-	-	1.076	-1.076	-
Avsättning till reservfond	-	-	-	-	-
Nyemissioner genom konvertering	1	2	-	-	3
Utdelning	-	-	-463	-	-463
Årets nettoresultat 1991	-	-	-	816	816
Redovisat vid slutet av 1991	1.362	276	1.677	816	4.131

NOT 24. Aktiekapital

AKTIEKAPITAL SAMT ANTAL AKTIER

	1991	1990
A Bundna	41.170.069	41.170.069
A Fria	675.094	675.094
B Fria	12.625.797	12.591.362
Totalt antal aktier à nominellt 25 SEK	54.470.960	54.436.525

En bunden aktie får ej förvärfas av utländska medborgare eller av vissa i bolagsordningen angivna juridiska personer som är öppna för utländskt inflytande. En fri aktie får däremot förvärfas av envar. Förslag att samtliga aktier skall bli fria kommer att föreläggas bolagsstämman 22 maj 1992.

A-aktier medför 1 röst per aktie medan B-aktier medför 1/10 röst per aktie.

Sandvik-aktien är noterad på Stockholms och Londons (B fria) fondbörser. Aktier kan även handlas i USA via s.k. ADR (American Depositary Receipts).

Antalet aktier berättigade till utdelning för år 1991 utgör 54.475.338 st. Antalet överstiger ovanstående per 31.12 1991 till följd av konverteringar under januari och februari 1992.

KONVERTIBELT LÅN

1985 upptogs ett konvertibelt förlagslån på 102,8 MSEK till 12% ränta. Lånet som riktades till alla anställda inom Sandvik-koncernen kan konverteras från och med den 1.3 1988 till och med den 15.3 1992. De konvertibla skuldebrev har ett nominellt belopp av 425 SEK och hela multipler därav. Konverteringskursen är 79,50 SEK efter 1987 års fondemission och split och konvertering sker till B-aktier. Under 1991 har konverteringar på nominellt 2,7 MSEK gjorts medförande en ökning av aktiekapitalet med 0,9 MSEK och av antalet B-aktier med 34.435 st. Vid full konvertering av lånet kommer antalet B-aktier att öka med 182.012 st. jämfört med läget den 31.12 1991. Aktiekapitalet kommer att öka med 4,6 MSEK.

Vid full konvertering av utestående konverteringslån skulle antalet aktier vara 54.652.972 st.

Se även avsnittet Sandvik-aktien sid. 4, som innehåller kursutveckling, data per aktie, ägarförhållanden m.m.

NOT 25. Ansvarsförbindelser

	Koncernen		Moderbolaget	
	1991	1990	1991	1990
Diskonterade växlar	129	145	-	-
Pensionsförpliktelser utöver de som redovisats under pensionsskuld (kapitaliserat värde)	17	13	1	1
Övriga borgens- och ansvarsförbindelser	260	214	428	495
Totalt	406	372	429	496
varav för dotterföretag			207	326

PERSONAL

PERSONALKOSTNADER, MSEK

	Koncernen		Moderbolaget och kommissionärsbolagen	
	1991	1990	1991	1990
Löner och ersättningar:				
Styrelse och verkställande direktör				
Sverige	25	19	21	15
Utanför Sverige	79	75	-	-
Övriga anställda				
Sverige	1.837	1.814	1.598	1.569
Utanför Sverige	2.582	2.496	8	5
Summa	4.523	4.404	1.627	1.589
Övriga personalkostnader	1.670	1.687	835	861
Resultatandel till anställda (inkl. sociala kostnader)	-	12	-	12
Totalt	6.193	6.103	2.462	2.462

MEDELANTALET ANSTÄLLDA

	Koncernen		Moderbolaget och kommissionärsbolagen	
	1991	1990	1991	1990
Sverige				
Kvinnor	2.254	2.355	1.786	1.882
Män	7.808	8.168	6.794	7.207
Totalt Sverige	10.062	10.523	8.580	9.089
Utanför Sverige				
Kvinnor	2.676	2.790	19	16
Män	12.577	13.060	51	38
Totalt utanför Sverige	15.253	15.850	70	54
Totalt	25.315	26.373	8.650	9.143

MEDELANTALET ANSTÄLLDA¹⁾ UTANFÖR SVERIGE FÖRDELAT PÅ LÄNDER

	Antal anställda			Antal anställda		
	1991	1990		1991	1990	
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Moderbolaget och kommissionärsbolagen						
Bulgarien	3	4	7	3	2	5
Jugoslavien	1	4	5	1	4	5
Kina	3	9	12	2	7	9
Nederländerna	0	12	12	-	-	-
Polen	2	6	8	1	4	5
Ryssland	3	7	10	2	6	8
Tjeckoslovakien	2	6	8	-	-	-
Ungern	3	6	9	3	4	7
Övriga länder ²⁾ ...	4	7	11	4	11	15
Utanför Sverige totalt	21	61	82	16	38	54
Koncernen utanför Sverige						
Argentina	12	117	129	11	125	136
Australien	82	348	430	91	404	495
Belgien	14	77	91	15	73	88
Brasilien	155	715	870	182	839	1.021
Bulgarien	3	4	7	3	2	5
Canada	59	326	385	62	332	394
Chile	12	57	69	9	53	62
Colombia	18	37	55	19	38	57
Danmark	77	209	286	89	224	313
Filippinerna	11	28	39	11	27	38
Finland	55	115	170	45	100	145
Frankrike	261	1.241	1.502	270	1.262	1.532
Hongkong	7	9	16	6	11	17
Indien	21	1.161	1.182	21	1.179	1.200
Irland	4	5	9	4	5	9
Italien	188	624	812	191	669	860
Japan	61	404	465	56	396	452
Jugoslavien	1	4	5	1	4	5
Kenya	4	11	15	4	11	15
Kina	3	9	12	2	7	9
Korea	18	66	84	17	59	76
Malaysia	11	26	37	11	23	34
Mexico	63	259	322	75	297	372
Nederländerna	27	174	201	26	157	183
Norge	11	49	60	12	57	69
Nya Zeeland	8	29	37	8	28	36
Peru	8	47	55	9	49	58
Polen	3	6	9	2	5	7
Portugal	55	185	240	52	161	213
Ryssland	3	8	11	2	6	8
Schweiz	51	96	147	51	98	149
Singapore	30	35	65	31	33	64
Spanien	57	322	379	58	320	378
Storbritannien	256	1.579	1.835	275	1.700	1.975
Sydafrika	61	395	456	69	456	525
Taiwan	56	88	144	57	87	144
Thailand	6	12	18	4	11	15
Tjeckoslovakien	2	6	8	-	-	-
Turkiet	3	9	12	3	9	12
Tyskland	260	1.040	1.300	242	956	1.198
Ungern	4	6	10	3	4	7
USA	583	2.479	3.062	616	2.512	3.128
Venezuela	6	28	34	5	24	29
Zambia	3	38	41	4	41	45
Zimbabwe	6	43	49	7	41	48
Österrike	41	79	120	44	79	123
Övriga länder ²⁾ ...	0	6	6	3	25	28
	2.680	12.611	15.291	2.778	12.999	15.777

¹⁾ Medelantalet anställda har här beräknats som ett genomsnitt av antalet anställda 31.12.1991 och 31.12.1990. I föregående tabell och i förvaltningsberättelsen har medelantalet anställda angivits baserat på mätningar vid flera tidpunkter under året.

²⁾ Länder, i vilka medelantalet anställda är mindre än 5.

Löner och ersättningar utanför Sverige har omräknats till svenska kronor efter årets medelkurs. Lagstadgad specifikation över medelantalet anställda per kommun i Sverige och löner per land utanför Sverige insänds till Patent- och Registreringsverket. Denna specifikation kan erhållas från Sandviks huvudkontor i Sandviken.

AKTIEINNEHAV

SANDVIK ABs INNEHAV AV AKTIER OCH ANDELAR I DOTTERFÖRETAG

Enligt balansräkning 31.12 1991

		Antal aktier	Procentuellt innehav	Nominellt värde lokal valuta enhet 1000	Nominellt värde kSEK	Bokfört värde kSEK
SVERIGE	AB Bahco Verktyg	200.000	100	SEK 20.000	20.000	50.000
	AB Bushman ¹⁾	500	100	SEK 50	50	50
	Edmeston AB	40.000	100	SEK 4.000	4.000	3.000
	Guldsmedshytte Bruks AB ¹⁾	500	100	SEK 50	50	-
	Gusab Holding AB	1.830.919	100	SEK 45.783	45.783	53.553
	Kapman AB ¹⁾	80.000	100	SEK 8.000	8.000	-
	Metals & Powders Trollhättan AB	30.000	100	SEK 3.000	3.000	10.000
	Sandvik Automation Skandinavien AB ¹⁾	500	100	SEK 50	50	50
	AB Sandvik Belts ¹⁾	500	100	SEK 50	50	50
	Sandvik Carbide Production AB ¹⁾	500	100	SEK 50	50	50
	AB Sandvik Central Service ¹⁾	500	100	SEK 50	50	-
	AB Sandvik Coromant ¹⁾	500	100	SEK 50	50	-
	Sandvik Coromant Skandinavien AB ¹⁾	500	100	SEK 50	50	50
	AB Sandvik Duvan	500	100	SEK 50	50	50
	AB Sandvik Falken	500	100	SEK 50	50	50
	Sandvik Far East Ltd. AB	10.000	100	SEK 10.000	10.000	10.000
	Sandvik Fastighetsförvaltning AB	500	100	SEK 50	50	-
	AB Sandvik Hand Tools ¹⁾	500	100	SEK 50	50	-
	AB Sandvik Hard Materials ¹⁾	500	100	SEK 50	50	-
	Sandvik Hard Materials Norden AB ¹⁾	500	100	SEK 50	50	-
	AB Sandvik Information Systems ¹⁾	500	100	SEK 50	50	-
	AB Sandvik International ¹⁾	500	100	SEK 50	50	-
	Sandvik Invest AB	1.772.068	100	SEK 44.302	44.302	173.684
	Sandvik Leasing AB	500.000	100	SEK 50.000	50.000	49.950
	AB Sandvik Luftfartsintressenter	500	100	SEK 50	50	50
	AB Sandvik Metal Saws ¹⁾	500	100	SEK 50	50	-
	AB Sandvik Process Systems	25.000	100	SEK 2.500	2.500	2.500
	AB Sandvik Rock Tools ¹⁾	500	100	SEK 50	50	-
	Sandvik Rock Tools Skandinavien AB ¹⁾	500	100	SEK 50	50	-
	AB Sandvik Saws and Tools ¹⁾	500	100	SEK 50	50	-
	AB Sandvik Steel ¹⁾	500	100	SEK 50	50	-
	Sandvik Stål Försäljnings AB ¹⁾	500	100	SEK 50	50	-
	AB Sandvik Svalan	500	100	SEK 50	50	50
	Sandvik Sågar och Verktyg Skandinavien AB ¹⁾	500	100	SEK 50	50	-
	AB Sandvik Tranan	500	100	SEK 50	50	50
	Sandvik Windsor AB ¹⁾	50.000	100	SEK 5.000	5.000	8.900
	AB Sandvik Öberg ¹⁾	500	100	SEK 50	50	-
	Sandvik Örebro AB	50.000	100	SEK 5.000	5.000	5.000
	AB Sandvik Örnen	500	100	SEK 50	50	50
	Sandvikens Brukspersonals Byggnadsförening upa	-	100	SEK 2.941	2.941	-
	Seco Tools AB ²⁾	92.000	0,3	SEK 230	230	1.306
	Steebide International AB	15.000	100	SEK 1.500	1.500	1.000
	AB Swedish Metal Saws ¹⁾	500	100	SEK 50	50	50
	Trellbo AB	500	100	SEK 50	50	-
	Vilande bolag, helägda ³⁾	-	-	SEK 1.360	1.360	700
ARGENTINA	Sandvik Argentina S.A.C. e I	150.000	100	ARA 150.000	75	5.000
BRASILIEN	Sandvik do Brasil S.A.	328.487.685	100	BRE 2.627.901	15.767	46.072
BULGARIEN	Sandvik-Bulgaria	-	100	BGL 34	111	112
COLOMBIA	Sandvik Colombia S.A.	129.007	94 ⁴⁾	COP 129.007	1.084	-
COSTA RICA	Sandvik Centroamérica S.A.	330	100	CRC 330	17	-
INDIEN	Sandvik Asia Ltd.	316.800	55	INR 31.680	6.748	5.500
JAPAN	Sandvik K.K.	2.600.000	100	JPY 2.600.000	114.595	180.000
KENYA	Sandvik Kenya Ltd.	35.000	96	KES 700	165	-
KOREA	Sandvik Korea Ltd.	652.730	100	KRW 6.527.300	51.563	40.000
MAROCKO	Sandvik Maroc S.A.	940	94	MAD 94	71	-
MEXICO	Sandvik Mexicana S.A. de C.V.	340.590.374	89 ⁴⁾	MXP 34.059.037	78.336	74.800
NEDERLÄNDERNA	Sandvik Finance B.V.	18.392	100	NLG 18.392	57.118	3.428.852
	Sandvik Nederland B.V.	20.000	100	NLG 10.000	32.445	10.000
PERU	Barrenas Sandvik Andina S.A.	328.511	68	PEN 329	1.852	-
	Sandvik del Perú S.A.	18.336	100	PEN 18	101	-
PORTUGAL	Sandvik Obergue-Limas e Mecânica, Lda	-	100	PTE 99.995	4.115	8.770
	Sandvik Portuguesa Lda	-	100	PTE 99.800	4.080	8.300
SCHWEIZ	Sanfinanz AG	997	100	CHF 199	822	735
SINGAPORE	Sandvik South East Asia Pte Ltd.	1.794.795	40 ⁴⁾	SGD 1.795	6.103	5.786

SANDVIK ABs INNEHAV AV AKTIER OCH ANDELAR I DOTTERFÖRETAG

Enligt balansräkning 31.12 1991		Antal aktier	Procentuellt innehav	Nominellt värde lokal valuta enhet 1000	Nominellt värde kSEK	Bokfört värde kSEK
SPANIEN	Minas y Metalurgia Española S.A.	59.999	50 ⁴⁾	ESP 59.999	3.438	3.700
STORBRITANNIEN	Madison Tools Ltd.	274.999	100	GBP 275	2.856	6.000
THAILAND	Sandvik Thailand Ltd.	744	99	THB 504	123	-
TJECKOSLOVAKIEN	Sandvik Czechoslovakia spol. s r.o.	-	100	CSK 2.000	427	-
TURKIET	Sandvik Istanbul Tiçaret Ltd. Sti	-	100	TRL 3.861.075	5.019	4.000
TYSKLAND	Sandvik GmbH	-	0,9 ⁴⁾	DEM 400	1.463	1.486
UNGERN	Sandvik KFT	-	100	HUF 5.000	468	468
VENEZUELA	Sandvik Venezuela C.A.	6.250	100	VEB 6.250	656	-
ZAMBIA	Sandvik (Zambia) Ltd.	5.000.000	100	ZMK 10.000	800	-
ZIMBABWE	Sandvik (Pvt) Ltd.	233.678	100	ZWD 467	523	3.269
						4.203.043

¹⁾ Kommissionärsbolag

²⁾ Ytterligare 61,6% innehas av annat företag inom koncernen. Seco Tools har dotterbolag i 18 länder

³⁾ Specifikation över vilande bolag kan erhållas från Sandviks huvudkontor i Sandviken

⁴⁾ Resterande aktier innehas av andra företag inom koncernen

FÖRÄNDRING AV BOKFÖRT VÄRDE AV AKTIER OCH ANDELAR I DOTTERFÖRETAG, kSEK

	Redovisat vid slutet av 1990	4.077.130	
Förvärv	99.750		Vissa upp- och nedskrivningar, vilka balanserar varandra, har företagits inom posten aktier och andelar i dotterföretag.
Nyemissioner	26.163		
	Redovisat vid slutet av 1991	4.203.043	

SANDVIK ABs INNEHAV AV AKTIER OCH ANDELAR I ANDRA FÖRETAG

Enligt balansräkning 31.12 1991		Antal aktier	Procentuellt innehav	Nominellt värde lokal valuta enhet 1000	Nominellt värde kSEK	Bokfört värde kSEK
INTRESSEFÖRETAG						
SVERIGE	Balzers Sandvik Coating AB	28.420	49	SEK 2.842	2.842	3.416
FRANKRIKE	Devillé S.A.	14.000	35	FRF 1.204	1.327	7.216
	Eurotungstène Poudre S.A.	112.353	49	FRF 11.235	12.387	7.737
						18.369
ÖVRIGA FÖRETAG						
	ABB-Cerama AB	1.585	10	SEK 793	793	-
	AB Bahco	1.073.362	10	SEK 26.834	26.834	295.175
	Bruksinvest AB	24.000	15	SEK 2.400	2.400	15.000
	Corun DD		51		18.926	18.926
	Fastighetspartner AB	20.000	3	SEK 2.000	2.000	5.500
	Nemo Offshore AB & Co KB ¹⁾					74
	Nord Bay KB ¹⁾					11.955
	Prevas AB	20.000	20	SEK 200	200	1.797
	AB Programator	1.000.000	7	SEK 5.000	5.000	75.750
	Rolltech International AB	250	50	SEK 25	25	-
	Sandvik-Bisov	-	51	SUR 1.771	6.004	6.338
	Svenska Charterintressenter AB	330	33	SEK 17	17	142
	Svenska Charterintressenter KB ¹⁾					12.527
	Stena Danicas Intressenter KB ¹⁾					18.167
	Swedish Aircraft ONE KB ¹⁾					17.814
	Swedish Airlease KB ¹⁾					9.402
	Tamrock Oy ²⁾	497.500	20	FIM 49.750	66.491	248.275
	Vidia Kereskedőház RT	21.600	4	HUF 21.600	1.598	2.010
	Diverse företag					1.964
						740.816
TOTALT						759.185

¹⁾ Sandvik AB är kommanditdelägare

²⁾ Aktieinnehavet har långsiktig strategisk innebörd, varför nedskrivning ej har skett, trots att bokfört värde överstiger redovisat eget kapital.

FÖRÄNDRING AV BOKFÖRT VÄRDE AV AKTIER OCH ANDELAR I INTRESSEFÖRETAG OCH ÖVRIGA FÖRETAG, kSEK

	Redovisat vid slutet av 1990	660.087
Förvärv	257.901	
Avyttringar	-1.299	
Nedskrivningar	-157.504	
	Redovisat vid slutet av 1991	759.185

Nedskrivningarna har belastat årets resultat.

KONCERNENS AKTIEINNEHAV

Enligt balansräkning 31.12 1991		Antal aktier	Procentuellt innehav	Nominellt värde lokal valuta enhet 1000	Nominellt värde kSEK	Bokfört värde kSEK
INTRESSEFÖRETAG						
SVERIGE						
	Avesta Sandvik Tube AB	150.000	25	SEK 15.000	15.000	30.460
	Fagersta-Seco AB	5.000	50	SEK 500	500	500
	Fagersta Stainless AB	400.000	50	SEK 40.000	40.000	40.000
SPANIEN						
	Bonastre S.A.	45.000	50	ESP 90	5	23.386
						94.346
ÖVRIGA FÖRETAG						
SVERIGE						
	Övriga aktier och andelar					72.264
UTLANDET						
	Övriga aktier och andelar					200.509
						272.773
TOTALT						
						367.119
				Sandvik ABs innehav		759.185
				Koncernens innehav		1.126.304
				Avgår intressebolag		-112.715
				Aktier och andelar enligt balansräkning		1.013.589

AKTIER OCH ANDELAR I VÄSENTLIGA RÖRELSEDRIVANDE KONCERNFÖRETAG ÄGDA INDIREKT AV SANDVIK AB 31.12 1991

Koncernens innehav i %			Koncernens innehav i %		
SVERIGE	Gusab Stainless AB	100	NEDER-LÄNDERNA	Bahco Tools B.V.	100
ARGENTINA	Bahco Sudamericana S.A.C.I.	100		Sandvik Process Systems B.V.	100
AUSTRALIEN	Sandvik Australia Pty. Ltd.	100	NORGE	Sandvik Norge A/S	100
	Sandvik Hard Materials Pty. Ltd.	100		Stavangerbor A/S	95
BELGIEN	Sandvik S.A. (Belgium) N.V.	100	NYA ZEELAND	Sandvik New Zealand Ltd.	100
CANADA	Sandvik Canada Inc.	100	SCHWEIZ	Sandvik AG	100
CHILE	Sandvik Chile S.A.	100		Santrade Ltd.	100
DANMARK	A/S Bahco Vaerktoej	100	SPANIEN	Sandvik Española S.A.	100
	Sandvik Danit A/S	100	STOR-BRITANNIEN	Metinox Steel Ltd.	100
	A/S Sandviken	100		Osprey Metals Ltd.	100
FILIPPINERNA	Sandvik Philippines Inc.	100		Sandvik Band Saws Ltd.	100
FINLAND	Oy Bahco Työkalut	100		Sandvik Hard Materials Ltd.	100
	Suomen Sandvik Oy	100		Sandvik Ltd.	100
	Viialan Viila Oy	100	SYDAFRIKA	Sandvik Process Systems Ltd.	100
FRANKRIKE	Bahco Forge et Outillage S.A.	100		Sandvik Rock Tools Ltd.	100
	CERMEP S.A.	51	TAIWAN	Sandvik (Pty) Ltd.	100
	Frodistri S.A.	100		Sandvik Taiwan Ltd.	100
	Intertool France S.A.	100	THAILAND	Titan (Taiwan) Pty. Ltd.	100
	Le Burin S.A.	100		Svenska Trading Co. Ltd.	49
	Morgon S.A.	100	TYSKLAND	Belzer-Dowidat GmbH	100
	Safety S.A.	100		Gusab Federdraht Vertriebsges.m.b.H.	100
	Sandvik Aciers S.N.C.	100		Sandvik Automation GmbH	100
	Sandvik Coromant S.N.C.	100		Sandvik Hard Materials GmbH	100
	Sandvik Hard Materials S.A.	100		Sandvik Kosta GmbH	100
	Sandvik Outillage S.N.C.	100		Sandvik Process Systems GmbH	100
	Sandvik Process Systems S.A.	100		Widia Bergbauwerkzeuge GmbH	100
	Sandvik Rock Tools S.N.C.	100	USA	Lindström America Inc.	100
	Sandvik S.A.	100		Sandvik Inc.	100
	Sandvik Tobler S.A.	100		Sandvik Latin America Inc.	100
	Ugicarb S.N.C.	100		Sandvik Milford Corp.	100
HONGKONG	Sandvik Hongkong Ltd.	100		Sandvik Process Systems Inc.	100
IRLAND	Sandvik Ireland Ltd.	100		Sandvik Rhenium Alloys Inc.	100
ITALIEN	Sandvik Italia S.p.A.	100		Sandvik Rock Tools Inc.	100
	Sandvik Process Systems S.p.A.	100		Sandvik Seamco Inc.	100
JAPAN	Sandvik Saws and Tools K.K.	100		Sandvik Special Metals Corp.	100
LUXEMBURG	Sansafe S.A.	100	ÖSTERRIKE	Sandvik Windsor Corp.	100
MALAYSIA	Sandvik Malaysia Sdn. Bhd.	100		Gusab AWS Ges.m.b.H.	80
MEXICO	Sandvik de Mexico S.A. de C.V.	100		Sandvik in Austria Ges.m.b.H.	100
	Tungstemex S.A. de C.V.	100		Sandvik Process Systems Ges.m.b.H.	100

VINSTDISPOSITION

FÖRSLAG TILL VINSTDISPOSITION

Styrelsen och verkställande direktören föreslår, att	
från föregående år balanserade vinstmedel	1.676.592.612
samt årets vinst	<u>815.137.942</u>
	Kronor 2.491.730.554

disponeras på följande sätt:

till aktieägarna utdelas 9:00 kronor per aktie	490.278.042
i ny räkning överföres	<u>2.001.452.512</u>
	Kronor 2.491.730.554

Sandviken den 10 mars 1992

Percy Barnevik
Ordförande

Bo Boström

Lars-Ove Håkansson

Göran Lindstedt

Lars Malmros

Hans-Eric Ovin

Sven Ågrup

Per-Olof Eriksson
Verkställande direktör

Vår revisionsberättelse har avgivits den 25 mars 1992

Bo Fridman
Auktoriserad revisor

Nils-Axel Frisk

REVISIONSBERÄTTELSE

REVISIONSBERÄTTELSE FÖR SANDVIK AKTIEBOLAG

Vi har granskat årsredovisningen, koncernredovisningen, räkenskaperna samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för år 1991. Granskningen har utförts enligt god revisionsbed.

MODERBOLAGET

Årsredovisningen har upprättats enligt aktiebolagslagen.

Vi tillstyrker

att resultaträkningen och balansräkningen fastställs

att vinsten disponeras enligt förslaget i förvaltningsberättelsen samt

att styrelsens ledamöter och verkställande direktören beviljas ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

KONCERNEN

Koncernredovisningen har upprättats enligt aktiebolagslagen.

Vi tillstyrker att koncernresultaträkningen och koncernbalansräkningen fastställs.

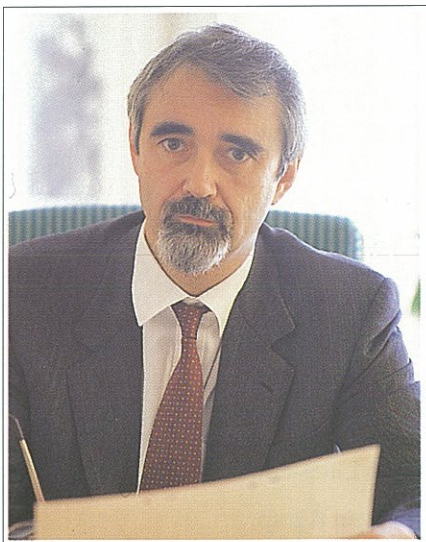
Sandviken den 25 mars 1992

Bo Fridman
Auktoriserad revisor

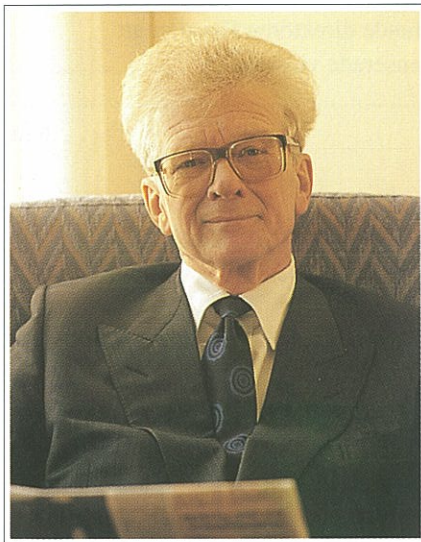
Nils-Axel Frisk

STYRELSE OCH REVISORER

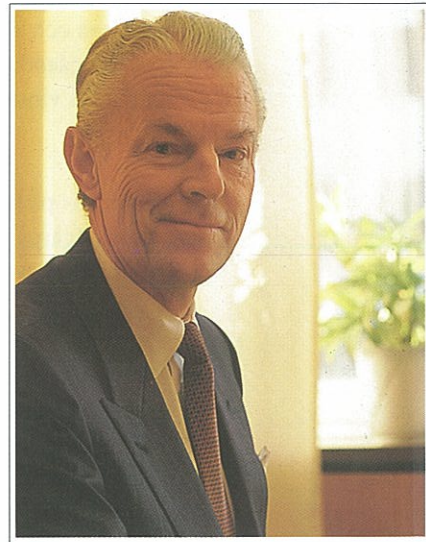
STYRELSE, ORDINARIE

Direktör Percy Barnevik, ordförande, Zürich, f 1941.
Verkställande direktör och koncernchef i ABB Asea Brown Boveri Ltd.
Styrelseledamot i E.I. du Pont de Nemours and Company, Skanska AB och Förvaltnings AB Providentia.
Styrelseordförande i Sandvik AB sedan 1983.
Aktieinnehav i Sandvik: 10.000 st.

Direktör Lars Malmros, Tekn. Dr. h.c., Deurle, Belgien, f 1927.
Verkställande direktör i Techman NV, Deurle, Belgien.
Styrelseordförande i Institutet för Verkstadsteknisk Forskning (IVF).
Styrelseledamot i Perstorp AB, ASG AB, VME Group NV, IBEL, Antwerpen samt BBL, Gent.
Styrelseledamot i Sandvik AB sedan 1983.

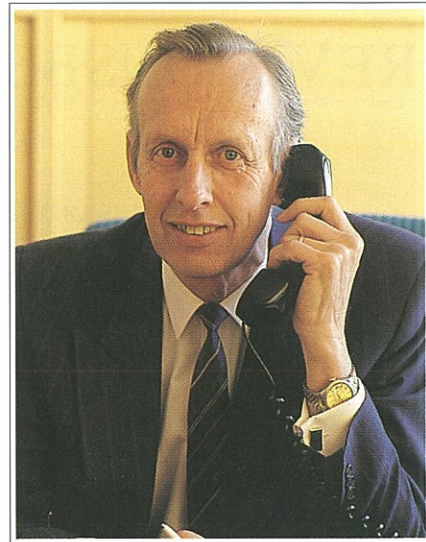
Direktör Sven Ågrup, Lidingö, f 1930.
Styrelseordförande i AGA AB.
Styrelseledamot i AB Volvo, Telefon AB L M Ericsson, Handelsbanken och Tetra Pak Alfa-Laval Group
Styrelseledamot i Sandvik AB sedan 1983.

Direktör Lars-Ove Håkansson, Danderyd, f 1937.
Styrelseordförande i Skanska AB.
Styrelseordförande i JM Byggnads och Fastighets AB.
Vice styrelseordförande i Industri AB Euroc.
Styrelseledamot i Banister Inc., Canada, Graningeverkens AB, Handelsbanken, Investment AB Cardo, Stockholms Stadshypotek (suppl.).
Styrelseledamot i Sandvik AB sedan 1989.

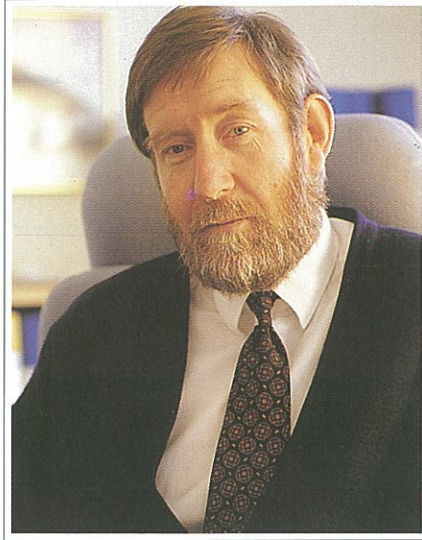
Direktör Hans-Eric Ovin, Malmö, f 1928.
Styrelseordförande i Bra Böcker AB, Scan Coin AB, Stena AB och AB IRO.
Styrelseledamot i AGA AB, AB Enterprise, Stena Metall AB och AB Volvo Penta.
Styrelseledamot i Sandvik AB sedan 1976.

Direktör Per-Olof Eriksson, Sandviken, f 1938.
Verkställande direktör och koncernchef i Sandvik AB.
Styrelseordförande i Svenska Kraftnät.
Styrelseledamot i Industriförbundet, Handelsbanken, SSAB Svenskt Stål AB och AB SKF.
Styrelseledamot i Sandvik AB sedan 1984.
Aktieinnehav i Sandvik: 26.408 st.

Herr Bo Boström,
Åshammar, f 1949.
Ordförande i Metallklubben,
AB Sandvik Steel, Sandviken.
Styrelseledamot i Sandvik AB sedan 1988.
(arbetstagarrepresentant)

Herr Göran Lindstedt,
Sandviken, f 1942.
Vice ordförande i Sandvik ABs SIF-klubb.
Styrelseledamot i Sandvik AB sedan 1989.
(arbetstagarrepresentant)
Antal aktier i Sandvik: 70 st.

SUPPLEANTER

Herr Eino Honkamäki,
Gimo, f 1943.
Styrelseledamot i Sandvik AB sedan 1974.
(arbetstagarrepresentant)
Antal aktier i Sandvik: 698 st.

Herr Stig Lennart Nyström,
Sandviken, f 1944.
Ordförande i SALF-klubben vid Sandvik i
Sandviken.
Styrelseledamot i Sandvik AB sedan 1986.
(arbetstagarrepresentant)
Antal aktier i Sandvik: 498 st.

REVISORER

Ordinarie
Aukt revisor Bo Fridman,
Stockholm
Direktör Nils-Axel Frisk,
Stockholm

Suppleanter
Advokat Magnus Schiller,
Stockholm
Aukt revisor Bernhard Öhrn
Stockholm

KONCERNLEDNING, STABER OCH SERVICEBOLAG

Lars Östholm (t.v.) och Ebbe Bengtsson, vice verkställande direktörer.

Fr.v. Carl Lindberg, koncernstab Samhällskontakt, Bertil Aronsson, Forskning och Utveckling, Malcolm Falkman, Juridik, Björn Jonson, Marknadskommunikation.

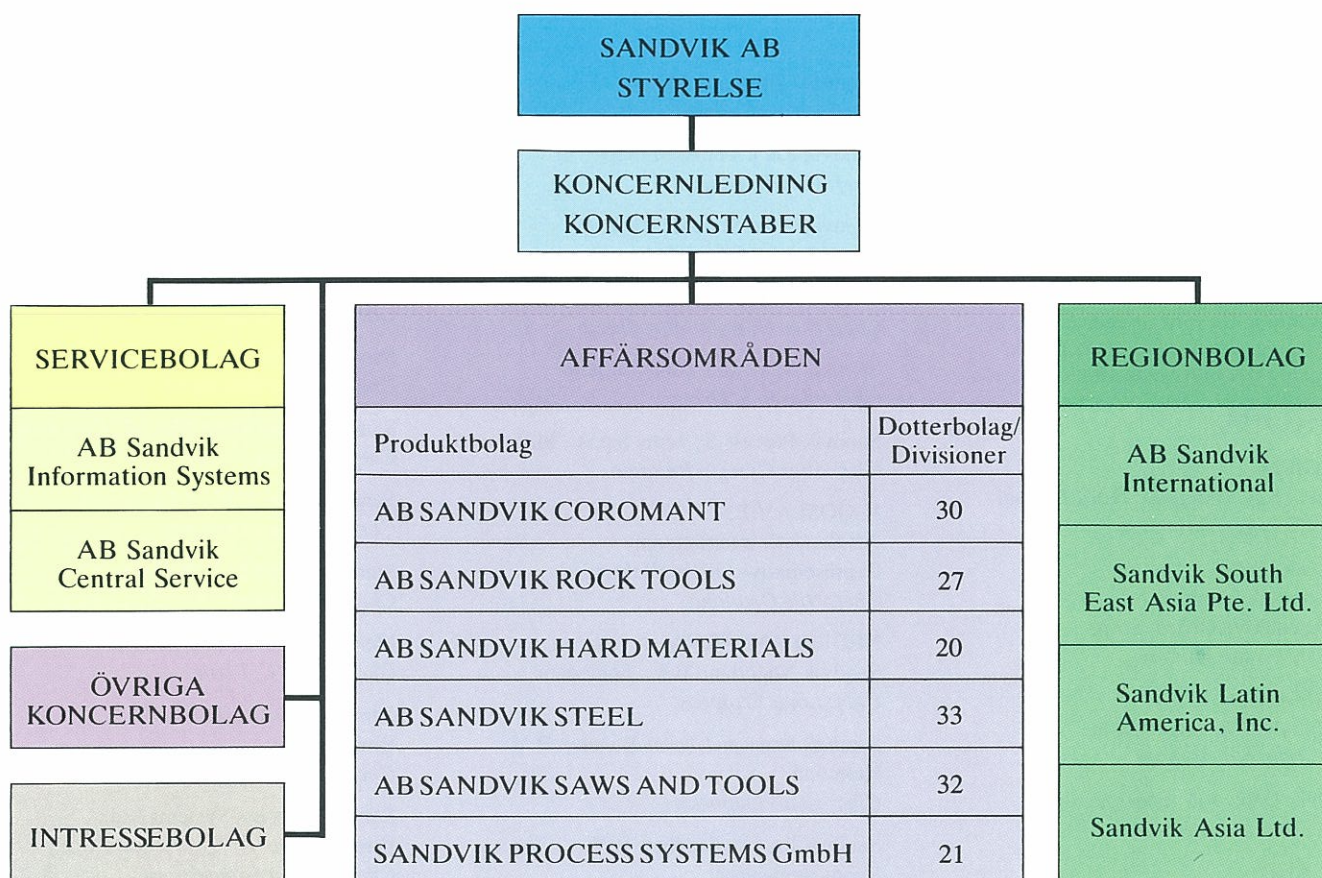

Fr.v. Anders Vrethem koncernstab Ekonomi, Lennart Höög, Personal, Carl Martinsson, Revision, Stig Åhlander, Skatter och Risk Management, Olle Cederlund, Finans.

Fr.v. Börje Andréasson, VD, AB Sandvik Central Service och Peter Lundh, VD, AB Sandvik Information Systems.

ORGANISATION

AFFÄRSOMRÅDEN

Basen i Sandviks organisation utgörs av sex separata affärsområden som svarar för utveckling, produktion och försäljning av koncernens produkter. Varje affärsområde leds av ett produktbolag, som på alla stora marknader har egna dotterbolag eller divisioner i gemensamma Sandvik-bolag.

REGIONBOLAG

Utanför huvudmarknaderna marknadsförs Sandviks produkter av fyra regionbolag:

AB Sandvik International, med huvudkontor i Sandviken, ansvarar för marknadsföringen i före detta Sovjetunionen, Östeuropa, Folkrepubliken Kina, Mellanöstern samt Afrika utom Sydafrika. Företaget ansvarar även för försäljning och uppförande av anläggningsprojekt, dvs. nyckelfärdiga fabriker m.m., inom sitt marknadsområde.

Sandvik Latin America, Inc., lokaliserat till Miami, USA, ansvarar för marknadsföringen i Latinamerika utom Mexico, Argentina och Brasilien. Inom regionen drivs verksamheten i stor utsträckning genom lokala dotterbolag.

Sandvik South East Asia Pte. Ltd., med huvudkontor i Singapore, ansvarar för marknadsföringen av koncernens produkter i Sydostasien via lokala dotterbolag och agenter.

Sandvik Asia Ltd. i Poona, Indien, utvecklar, tillverkar och marknadsför hårdmetallprodukter för Indien, Sri Lanka, Bhutan och Nepal via egna försäljningskontor och agenter.

SERVICEBOLAG

För gemensam service finns två speciella resultatansvariga bolag där de största kunderna utgörs av de svenska Sandvik-enheterna, men tjänster säljs även till dotterbolag utanför Sverige och till externa kunder.

AB Sandvik Central Service arbetar i huvudsak inom områdena logistik, personal, ekonomi, fastighetsförvaltning samt information och reklam.

AB Sandvik Information Systems tillhandahåller tjänster inom systemutveckling, datateknik, datadrift, tele- och datakommunikation samt datautbildning.

ÖVRIGA ENHETER

Sandviks organisation innefattar dessutom ett antal intressebolag, vilkas verksamhet i allmänhet tillhör något av affärsområdena.

I gruppen övriga bolag ingår genom koncernledningen styrda bolag eller bolagsgrupper med från de sex affärsområdena skild marknadsstrategi.

Sandviks styrelse, koncernledning, stabschefer och servicebolagschefer presenteras på sid. 42-44.

AFFÄRSENHETER

Närhet till kunden utgör en viktig del av Sandviks filosofi. Genom 160 bolag i 50 länder erbjuds kunderna lokal service med det internationella företagens resurser och erfarenhet. För att tillförsäkra kunderna snabba leveranser av produkter enligt nationell standard har många av enheterna egen tillverkning. I vissa länder är inhemsk tillverkning en förutsättning för fortsatt verksamhet. I förteckningen nedan har medtagits de viktigare rörelse drivande affärsenheterna.

EUROPA

BELGIEN

Sandvik S.A. (Belgium) N.V., Bryssel
Chef: Georges Verhoeven

BULGARIEN

AB Sandvik International
Representative Office, Sofia
Chef: Miroslav Markov

DANMARK

A/S Sandviken, Köpenhamn
Chef: Jens Aage Jensen

Sandvik Danit A/S, Espergaerde
Chef: Roland Setterberg

FINLAND

Suomen Sandvik Oy, Helsingfors
Chef: Erik Nylund

FRANKRIKE

Sandvik S.A., Orléans
Chef: André Baron

Sandvik Coromant, Orléans
Chef: André Baron

Sandvik Tobler S.A., Paris
Chef: Corado Ponta

Sandvik Rock Tools, Velizy-
Villacoublay
Chef: Jean-Louis Meyer

Morgon S.A., Viriat
Chef: Claude Morgenthaler

Sandvik Hard Materials S.A., Epinouze
Chef: Hans Gass

Sandvik Aciers, Orléans
Chef: Udo Vogt

Sandvik Outillage, Orléans
Chef: Dominique van Straelen

Sandvik Process Systems S.A., Paris
Chef: Jean Benko

IRLAND

Sandvik Ireland Ltd., Dublin
Chef: H. William Beck

ITALIEN

Sandvik Italia S.p.A., Milano
Chef: Jan Eric Sandgren

Sandvik Coromant, Milano
Chef: Pietro Caligari

Sandvik Rock Tools, Milano
Chef: Ezio Fogliata

Sandvik Hard Materials, Milano
Chef: Giorgio Morani

Sandvik Steel, Milano
Chef: Pier Giorgio Martellozzo

Sandvik Saws and Tools, Milano
Chef: Marco Schirizzi

Sandvik Process Systems S.p.A., Milano
Chef: Pier Giorgio Bottacin

JUGOSLAVIEN

AB Sandvik International
Representative Office, Belgrad
Chef: Nils Östblom

NEDERLÄNDERNA

Sandvik Nederland B.V., Schiedam
Chef: Louis Cuppens

Sandvik Saws and Tools Benelux B.V.,
Helmond
Chef: Louis Cuppens

Sandvik Process Systems B.V.
Raamsdonksveer
Chef: Antoine Sluysmans

NORGE

Sandvik Norge A/S, Oslo
Chef: Jon Ambur

OBEROENDE STATERS SAMVÄLDE

Sandvik Moscow
Representative Office, Moskva
Chef: Sven-Erik Bredenberg

Sandvik Bisov, Minsk
Chef: Roger Alfredsson

POLEN

Sandvik Biuro w Warszawie, Warszawa
Chef: Boguslaw Swiecki

PORTUGAL

Sandvik Portuguesa Lda, Lissabon
Chef: Lars Östholm

Sandvik Obergue-Limas e Mecânica Lda,
Porto
Chef: Michael Hermansson

RUMÄNIEN

AB Sandvik International
Representative Office Bukarest
Chef: Edith Neuhardt

SCHWEIZ

Sandvik AG, Zürich
Chef: Mikael Mott

Santrade Ltd., Luzern
Chef: Mikael Mott

SPANIEN

Sandvik Española S.A., Madrid
Chef: Björn von Malmberg

STORBRITANNIEN

Sandvik Ltd., Birmingham
Chef: David Shail

Sandvik Coromant U.K., Birmingham
Chef: David Shail

Sandvik Rock Tools Ltd., Nuneaton
Chef: Anders Hågglund

Sandvik Hard Materials Ltd., Coventry
Chef: Malcolm Clegg

Sandvik Steel U.K., Birmingham
Chef: Ludvig Åkerhielm

Sterling Tubes Ltd., Walsall
Chef: W.M. Good

Metinox Steel Ltd., Sheffield
Chef: Hugh C. Firth

Sandvik Saws and Tools U.K.,
Birmingham
Chef: Dianne Thompson

Sandvik Process Systems Ltd.,
Birmingham
Chef: Martin Samuelson

SVERIGE

Sandvik AB, Sandviken
Koncernchef: Per-Olof Eriksson

AB Sandvik Coromant, Sandviken
Chef: Clas Åke Hedström

AB Sandvik Rock Tools, Sandviken
Chef: Lars-Anders Nordqvist

AB Sandvik Hard Materials, Stockholm
Chef: Lars Wahlqvist

AB Sandvik Steel, Sandviken
Chef: Gunnar Björklund

AB Sandvik Saws and Tools, Sandviken
Chef: Göran Gezelius

AB Sandvik International, Sandviken
Chef: Hans Åhman

Sandvik Coromant Skandinavien AB,
Kista
Chef: Sven Flodmark

Sandvik Automation Skandinavien AB,
Västerås
Chef: Sven Flodmark

Sandvik Rock Tools Skandinavien AB,
Kista
Chef: Ronald Ericsson

Sandvik Hard Materials Norden AB,
Örebro
Chef: Roland Setterberg

Sandvik Stål Försäljnings AB, Kista
Chef: Åke Landblom

Edmeston AB, Göteborg
Chef: Christer Andersson

Guldsmedshytte Bruks AB, Storå
Chef: Åke Martinson

Gusab Stainless AB, Mjölby
Chef: Björn Sköld

AB Sandvik Bahco, Enköping
Chef: Sture Lestander

Sandvik Bahco Norden AB, Enköping
Chef: Per Törnell

AB Sandvik Hand Tools, Bollnäs
Chef: Karl Erik Forsberg

AB Sandvik Metal Saws, Lidköping
Chef: Staffan Larsson

AB Sandvik Öberg, Eskilstuna
Chef: Michael Hermansson

AB Sandvik Belts, Sandviken
Chef: Rolf Hemlin

AB Sandvik Process Systems, Sandviken
Chef: Svante Lindholm

Sandvik Carbide Production AB,
Stockholm
Chef: Staffan Frondell

AB Sandvik Central Service, Sandviken
Chef: Börje Andréasson

AB Sandvik Information Systems,
Sandviken
Chef: Peter Lundh

TJECKOSLOVAKIEN
Sandvik Czechoslovakia Ltd., Prag
Chef: Otto Kames

TYSKLAND
Sandvik GmbH, Düsseldorf
Chef: Johan Sörensen

Sandvik Coromant, Düsseldorf
Chef: Johan Sörensen

Sandvik Automation GmbH, Viernheim
Chef: Arne Cederqvist

Sandvik Kosta GmbH, Renningen
Chef: Johann Taps

Sandvik Rock Tools, Düsseldorf
Chef: Ulrich Fezer

Sandvik Hard Materials GmbH, Köln
Chef: Manfred Winterhager

Sandvik Steel, Düsseldorf
Chef: Roland Grosse

Sandvik Saws and Tools, Düsseldorf
Chef: Frank Schweitzer

Vid Sandvik Special Metals anläggning i Kennewick på den amerikanska västkusten tillverkas rör i speciallegeringar.

Sandvik Belzer GmbH, Wuppertal
Chef: Åke Sundby

Sandvik Process Systems GmbH,
Fellbach
Chef: Håkan Olofsson

UNGERN
Sandvik in Hungary Ltd., Budapest
Chef: Johann Sulak

ÖSTERRIKE
Sandvik in Austria Ges.m.b.H., Wien
Chef: Helmut Stix

Sandvik Process Systems Ges.m.b.H.,
Wien
Chef: Otto Weinhold

NORDAMERIKA

CANADA
Sandvik Canada, Inc., Mississauga, Ont.
Chef: Per-Olof Eriksson

Sandvik Tube Arnprior, Ont.
Chef: Tom Moylan

Sandvik Process Systems Canada,
Guelph, Ont.
Chef: Colin Crane

USA
Sandvik, Inc., Fair Lawn, NJ
Chef: Bengt Nelson

Sandvik Coromant Company,
Fair Lawn, NJ
Chef: James Baker

Sandvik Rock Tools, Inc., Houston, TX
Chef: Olof A Lundblad

Sandvik Hard Materials Company,
Detroit, MI
Chef: Gunnar Frisk

Sandvik Steel Company, Scranton, PA
Chef: Edward Nuzzaci

Sandvik Rhenium Alloys, Inc.,
Elyria, OH
Chef: Jan C. Carlén

Sandvik Special Metals Corp.,
Kennewick, WA
Chef: Kirk P. Galbraith

Sandvik Saws and Tools Company,
Scranton, PA
Chef: Bill Lavelle

Sandvik Milford Corp., Branford, CT
Chef: Peter Renwick

Sandvik Windsor Corp., Milan, TN
Chef: Rob Payne

Sandvik Process Systems, Inc.,
Totowa, NJ
Chef: Håkan Olofsson

Sandvik Seamco, Louisville, KY
Chef: Colin Crane

Sandvik Latin America, Inc.,
Coral Gables, FL
Chef: Bertil von Essen

LATINAMERIKA

ARGENTINA
Sandvik Argentina S.A.C. e I.,
Buenos Aires
Chef: Björn Karlsson

Bahco Sudamericana S.A., Buenos Aires
Chef: Jan Svensson

BRASILIEN
Sandvik do Brasil S.A., São Paulo
Chef: Giancarlo Tazzioli

Sandviks japanska huvudkontor i Kobe.

CHILE

Sandvik Chile S.A., Santiago
Chef: Hanns Knorr

COLOMBIA

Sandvik Colombia S.A., Bogotá
Chef: Victor Manuel Angel

MEXICO

Sandvik de México S.A. de C.V., Mexico, D.F.
Chef: José Parra

Tungstemex S.A. de C.V., Mexico, D.F.
Chef: Ruben Hernandez

PERU

Sandvik del Perú S.A., Lima
Chef: Juan Retamozo

Barrenas Sandvik Andina S.A., Arequipa
Chef: Juan Retamozo

VENEZUELA

Sandvik Venezuela C.A., Caracas
Chef: Faustino Menendez

AFRIKA

ALGERIET

Sandvik S.A., Bureau de Liaison, Alger
Chef: Michel Brand

KENYA

Sandvik Kenya Ltd., Nairobi
Chef: Jan Nord

MAROCKO

Sandvik Maroc S.A., Mohammédia
Chef: Thierry Proner

SYDAFRIKA

Sandvik (Pty) Ltd., Benoni
Chef: Tore Lundberg

ZAMBIA

Sandvik (Zambia) Ltd., Ndola
Chef: Stig Svensson

ZIMBABWE

Sandvik (Pvt) Ltd., Harare
Chef: James C. MacGregor-Sim

ASIEN

FILIPPINERNA

Sandvik Philippines, Inc., Manila
Chef: Tan Kian Hoe

HONGKONG

Sandvik Hongkong Ltd., Hongkong
Chef: Lawrence Kwok

INDIEN

Sandvik Asia Ltd., Poona
Chef: Wilhelm Sebardt

JAPAN

Sandvik K.K., Kobe
Chef: Anders Wallin

Sandvik Saws and Tools K.K., Yokohama
Chef: Isao Yamamoto

KINA

AB Sandvik International Representative Office, Beijing
Chef: Jim Stevenson

KOREA

Sandvik Korea Ltd., Seoul
Chef: Åke Friberg

MALAYSIA

Sandvik Malaysia Sdn. Bhd., Kuala Lumpur
Chef: Krister Brobeck

SINGAPORE

Sandvik South East Asia Pte. Ltd., Singapore
Chef: Rolf Palmen

TAIWAN

Sandvik Taiwan Ltd., Taipeh
Chef: Wendell Wang

Titan (Taiwan) Pty Ltd., Chung Li
Chef: Rudy Lu

THAILAND

Sandvik Thailand Ltd., Bangkok
Chef: Jan Rosin

TURKIET

Sandvik Istanbul Tiçaret Ltd., Sti., Istanbul
Chef: Göran Wretås

AUSTRALIEN - NYA ZEELAND

AUSTRALIEN

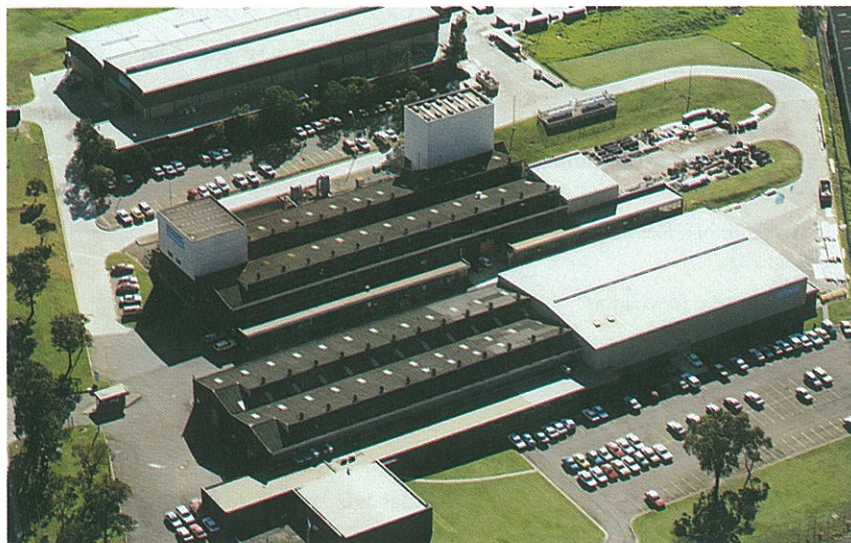
Sandvik Australia Pty. Ltd., Sydney
Chef: Colin Waugh

Sandvik Hard Materials Pty. Ltd., Newcastle
Chef: David MacDonald

NYA ZEELAND

Sandvik New Zealand Ltd., Pakuranga
Chef: Mark Thompson

Uppgifterna avser mars 1992

Sandviks huvudanläggningar i Australien utanför Sydney.

Bolagsstämma

Ordinarie bolagsstämma hålls fredagen den 22 maj 1992 kl. 14.00 i Folkets Hus, Sandviken.

Aktieägare, som vill delta i bolagsstämman, skall anmäla detta till styrelsen under adress Sandvik AB, Koncernstab Juridik, 811 81 Sandviken, eller per telefon 026-26 10 81. Anmälan skall vara Sandvik AB tillhanda senast den 18 maj 1992 kl. 15.00. För att få rätt att delta måste aktieägare också senast den 12 maj 1992 vara införd i den av Värdepapperscentralen VPC AB förda aktieboken. Aktieägare som låtit förvaltarregistrera sina aktier måste senast den 12 maj 1992 hos VPC tillfälligt ha inregistrerat aktierna i eget namn för att äga rätt att delta i stämman.

Utbetalning av utdelning

Styrelsen och verkställande direktören föreslår bolagsstämman att utdelning för år 1991 lämnas med 9:00 kronor per aktie.

Som avstämningsdag för rätt till utdelning föreslås den 1 juni 1992. Om förslaget antas av bolagsstämman beräknas utdelningen kunna sändas ut den 9 juni 1992. Utdelningen skickas till dem som på avstämningsdagen är införda i aktieboken eller i särskild förteckning över panthavare m.fl. Utdelningen sänds ut av Värdepapperscentralen. För att underlätta utdelningsredovisningen bör aktieägare som ändrat adress meddela förändringen till sin bank eller till Värdepapperscentralen VPC AB, 171 18 Solna, i god tid före avstämningsdagen.

Ekonomisk information

Bokslutskommuniké	mars
Årsredovisning	april
Rapport 1:a kvartalet	maj
Halvårsrapport	augusti
Rapport 3:e kvartalet	november

Ekonomisk information kan beställas från
Sandvik AB
Koncernstab Samhällskontakt
811 81 Sandviken
Tel 026-26 10 41

NYCKELTAL

	1991	1990	1989	1988	1987	1986	1985	1984
Fakturerad försäljning, MSEK	17.558	18.256	18.769	16.413	13.241	12.721	12.518	11.299
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader, MSEK	1.922	2.693	2.863	2.812	1.871	1.708	1.610	1.013
Resultat efter extraordinära intäkter och kostnader, MSEK	1.676	2.711	2.986	2.755	1.893	1.678	1.609	940
Resultat per aktie, SEK.....	26:80	34:70	34:45	29:80	19:60	16:30	15:40	9:70
Utdelning per aktie (1991 enligt förslag), SEK	9:00	8:50	7:50	6:-	4:25	3:50	2:62	1:88
Eget kapital efter före- slagen utdelning, MSEK	12.048	11.465	9.511	7.018	5.809	4.978	4.248	3.455
Soliditet, %	56	54	46	36	36	34	33	28
Skuldsättningsgrad, ggr	0,3	0,4	0,6	0,8	0,8	1,0	1,1	1,5
Kapitalomsättningshastighet, %	76	80	87	87	82	87	93	89
Likvida medel, MSEK	4.814	5.251	4.896	4.767	4.245	3.776	2.866	2.198
Avkastning på eget kapital efter skatt, %	12,4	18,0	22,6	24,7	19,0	18,3	20,5	15,4
Avkastning på sysselsatt kapital, %	13,1	17,6	21,7	25,1	21,3	21,8	21,3	19,9
Investeringar:								
- i anläggningar, MSEK	1.021	1.161	1.116	775	675	669	548	362
- totalt, MSEK	1.761	1.715	2.174	2.742	1.422	1.099	552	419
Kassaflöde, MSEK	824	1.486	652	-686	553	1.099	1.185	1.383
Medelantal anställda	25.315	26.373	26.881	26.180	24.380	24.033	23.095	23.994

Koncernen ändrade redovisningsprinciper 1990 och dessa har använts för beräkning av ovanstående nyckeltal fr.o.m. 1989. För definitioner av nyckeltalen se sid. 30.

Kompletterande uppgifter per aktie i avsnittet Sandvik-aktien sid. 4.